

Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort Samen door één poort

Provincie Gelderland

juli 2009
Concept

Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort Samen door één poort

dossier : B8862
registratienummer :
versie : Concept

Provincie Gelderland

juli 2009
Concept

DHV B.V.

INHOUD BLAD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Stuurgroep Renkumse Poort	7
1.3	Plangebied	7
1.4	Doel	7
1.5	Status	7
2	VISIE	9
2.1	Visie Renkumse Poort	9
2.2	Heelsums Beekdal	11
2.3	Renkums Beekdal	11
2.4	Renkumse Enclave	13
2.5	Ginkel en Reemst	14
2.6	Uiterwaarden	14
3	UITVOERINGSPROGRAMMA	17
3.1	Uitvoeringsstrategie en prioriteiten	17
3.2	Projecten	18
3.3	Acties	23
4	ORGANISATIE EN COMMUNICATIE	25
4.1	Organisatiestructuur Renkumse Poort	25
4.2	Communicatie	27
	LITERATUUR	29
	COLOFON	33

BIJLAGEN

1	Kostenraming uitvoeringsprogramma 2009-2013
2	Projectbeschrijvingen uitvoeringsprogramma 2009-2013
3	Provinciaal MeerJaren Programma Vitaal Platteland (PMJP) Doelen
4	Protocol Stuurgroep Renkumse Poort
5	Lijst met afkortingen

DHV B.V.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Renkumse Poort is een ambitieuze robuuste ecologische verbinding tussen de Veluwe, Rijn en de Utrechtse Heuvelrug. Op dit moment is al fors geïnvesteerd in het saneren van het industrieterrein Beukenlaan, de aanleg van ecoducten, verwerving van 180 ha landbouwgrond voor natuurontwikkeling Reijerskamp en de sanering van het ITAL complex ten behoeve van natuur. Dankzij deze voortvarende aanpak heeft de Renkumse Poort een voorbeeldfunctie voor de andere poortgebieden rondom de Veluwe.

Vanuit Veluwe 2010, ‘intentieverklaring kwaliteitsimpuls Veluwe’ en in de ‘intentieverklaring Zuid-Veluwe’ hebben rijk, provincie, gemeenten en maatschappelijke partners afgesproken zich in te zetten voor het herstel van de ruimtelijke, landschappelijke en recreatieve kwaliteit van de Zuid West Veluwe.

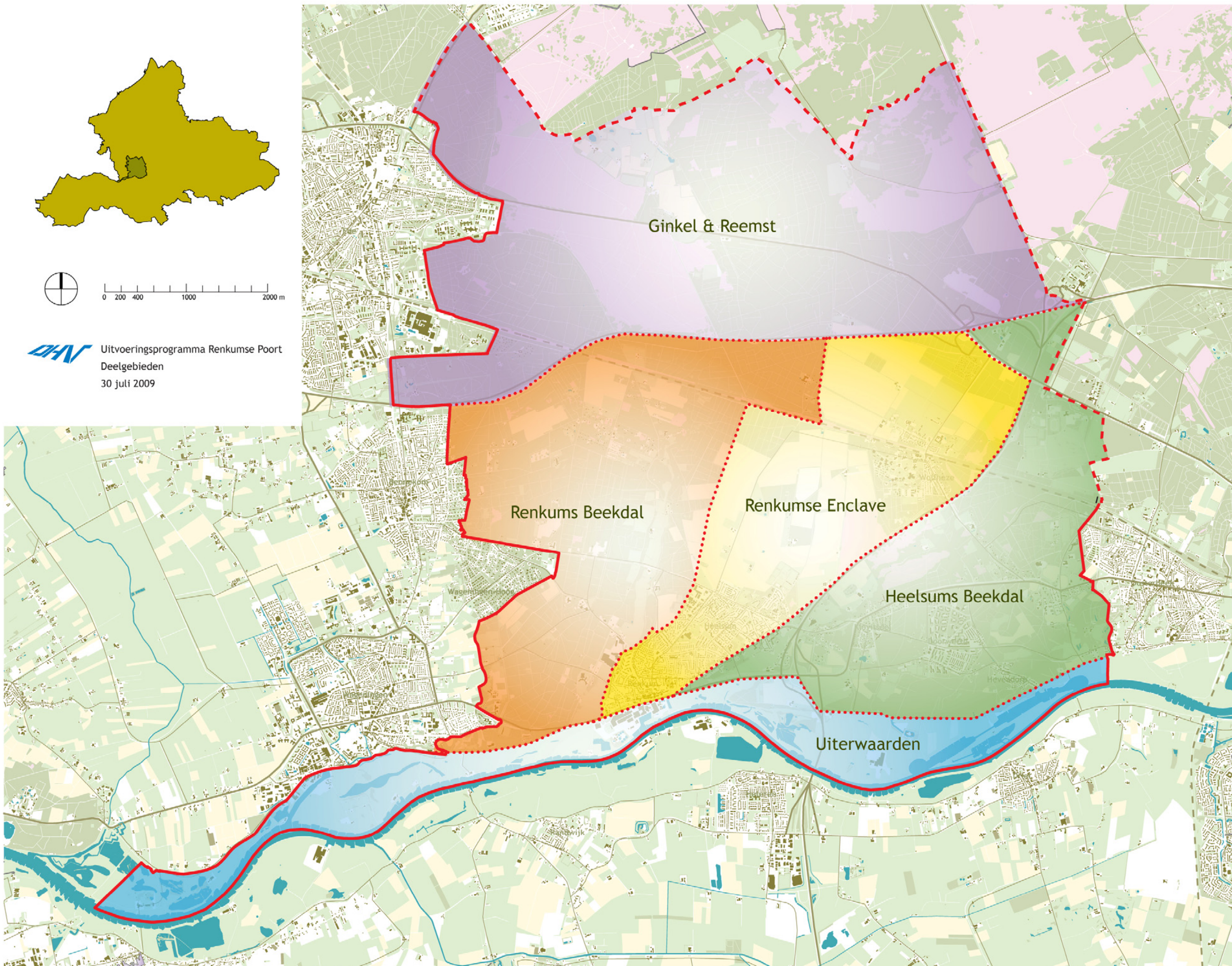
In de jaren daarna heeft zich dit vertaald in het streekplan waarin verschillende poorten rond de Veluwe zijn aangewezen, waaronder de Renkumse Poort. De Renkumse Poort is het stroomgebied van de Renkumse en Heelsumse beek. De bedoeling is dat deze Poort de Veluwe, Rijn en Utrechtse Heuvelrug weer met elkaar gaat verbinden, zodat ze weer kunnen functioneren als een aaneengesloten natuurgebied. De landbouwgronden in dit deel van de Veluwe zijn geschikt om het leefgebied van het edelhert te vergroten. Op langere termijn zelfs naar de uiterwaarden van de Nederrijn en de Utrechtse Heuvelrug. Verder is het gebied aantrekkelijk voor dassen.

De Renkumse Poort is allereerst een groene Poort. De opgaven voor de realisatie van de Ecologische Hoofd Structuur (EHS) en de Robuuste Ecologische Verbinding Zone Veluwe-Utrechtse Heuvelrug (REVZ) staan centraal in de Poort. Belangrijke natuurdoelen die daarbij een rol spelen zijn omschreven in het Natuurgebiedsplan (concept juni 2009) en Beheerplan N2000 (concept juni 2009). We streven naar een goed evenwicht tussen ecologie en economie, daarnaast is er ook ruimte voor andere opgaven in dit gebied mits passend bij de opgaven voor natuur. De overige functies in het gebied moeten zo veel mogelijk bijdragen aan de natuurdoelstellingen. Bijvoorbeeld: bij het realiseren van een divers en recreatief aantrekkelijk landschap wordt ook zorggedragen voor het creëren van kwalitatief hoogwaardige leefgebieden. De wateropgave in de Poort is het verzekeren van voldoende, schoon water, de meeste beken zijn aangewezen als beken met het Hoogste Ecologische Niveau (HEN) en de Heelsumse Beek heeft de status van waterlichaam Kader Richtlijn Water (KRW). Daarnaast ligt in de uiterwaarden de opgave om de veiligheid te kunnen waarborgen voor overstromingen. Landschappelijke opgaven zijn vooral het versterken van diversiteit en natuurlijke gradiënten tussen de verschillende landschappen in het gebied. De landschappelijke opgave is nauw verbonden met de cultuurhistorie, zoals het zichtbaar maken van de geschiedenis van het gebied. Het gebied is geliefd bij ondermeer wandelaars en fietsers. De opgave voor recreatie komt vooral tot uiting in het creëren van beleving en herkenbaarheid van de Poort en het aanleggen van faciliteiten zoals interessante fietsroutes en parkeergelegenheden. Bij infrastructuur gaat het vooral om het verminderen van de barrièrewerking en veiligheid. In en vooral rondom de Poort wordt gewoond en gewerkt, het versterken van het prettige woon- en werkklimaat wordt gerealiseerd door te investeren in de natuurwaarden van de Poort.

In het Provinciaal MeerJaren Programma Vitaal Platteland (PMJP) staan de provinciale ambities voor het landelijk gebied. De Renkumse Poort is aangewezen als één van de prioritaire gebieden. In deze gebieden komen verschillende doelen uit het PMJP samen. Deze doelen hebben betrekking op natuurontwikkeling, een duurzame, concurrerende landbouw, verbetering van recreatieve mogelijkheden, een mooier landschap, verbetering van de bodemkwaliteit, een betere kwaliteit van het

 Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort
Deelgebieden
30 juli 2009

water en verbetering van de leefbaarheid. De provincie Gelderland werkt hier samen met de belangrijkste partijen uit de streek aan.

Voor alle PMJP gebieden worden uitvoeringsprogramma's opgesteld. Hierin geven de gezamenlijke partijen aan hoe zij de doelen willen realiseren. Daarnaast heeft de provincie met diverse partijen Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) contracten afgesloten voor de realisatie van projecten tot 2013.

Het werk aan de Renkumse Poort is nog lang niet klaar; naast lopende projecten zullen in de periode 2007 tot 2018 nieuwe projecten worden opgestart. Hierbij is het belangrijk dat de projecten niet op zich staan maar dat juist in het uitvoeringsprogramma gezocht wordt naar de samenhang, afstemming tussen en de wederzijdse versterking van de verschillende projecten.

1.2 Stuurgroep Renkumse Poort

Op 30 oktober 2008 heeft de provincie de Stuurgroep Renkumse Poort geïnstalleerd. De stuurgroep adviseert Gedeputeerde Staten over de voortgang en zet zich in voor een integrale uitvoering. Zij bewaakt de samenhang tussen verschillende gebiedsdoelen en draagt zorg voor betrokkenheid, participatie en draagvlak in het gebied. Leden van de stuurgroep zijn, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, ambassadeurs voor dit project en informeren hun achterban. In de stuurgroep zijn naast de provincie vertegenwoordigd de gemeenten Renkum, Ede, Wageningen en Arnhem, Waterschap Vallei en Eem, LTO Noord, Gelders Particulier Grondbezit, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Vitens en Rijkswaterstaat. De stuurgroep heeft op XXXX ingestemd met het uitvoeringsprogramma.

Het uitvoeringsprogramma vormt de basis voor de samenwerking in de stuurgroep. Hier worden afspraken gemaakt opdat de continuïteit voor de uitvoering gewaarborgd blijft. Hiermee wordt de ambitie die er op dit moment leeft bij de partijen vastgehouden (duurzaam geborgd) en omgezet in resultaat.

1.3 Plangebied

De Renkumse Poort is globaal begrensd door de uiterwaarden van de Blauwe Kamer tot aan Heveadorp, de grens van het Centraal Veluws Natuurgeied in het westen, een open verbinding naar het Noorden met de Edese heide, de Mossel, De Hoge Veluwe via knooppunt Grijsoord, Johannahoeve, Oorsprongbeek naar de Rijn. De Renkumse Poort is onder te verdelen in 5 karakteristieke deelgebieden; het Heelsums Beekdal, het Renkums Beekdal, de Renkumse Enclave, Ginkel en Reemst en de Uiterwaarden. Zie Kaart met deelgebieden.

1.4 Doel

Het uitvoeringsprogramma geeft het gezamenlijke eindbeeld weer voor ontwikkelingen in de Renkumse Poort. Het programma biedt partijen de mogelijkheid om gezamenlijk met een duidelijk doel de gewenste ontwikkeling te realiseren. Het uitvoeringsprogramma dient als intergraal kader voor de prioritering, toetsing, budgetering en uitvoering van maatregelen en projecten in de Renkumse Poort. De looptijd van het plan is tot circa 2018, dit valt samen met datum voor de realisatie van EHS. Echter er wordt in het programma onderscheid gemaakt in de ILG periode tot 2013 en daarna.

1.5 Status

Het Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort is op XXX door Gedeputeerde Staten (GS) vastgesteld op grond van art. 158 lid 1 van de provinciewet. Dit nadat partijen die in de stuurgroep zijn vertegenwoordigd hiermee afzonderlijk hebben ingestemd.

Het uitvoeringsprogramma beschrijft de visie voor de ontwikkeling van de Renkumse Poort en de maatregelen en projecten die nodig zijn om dit te realiseren. Het beleid is via andere kaders vastgesteld door GS of besturen van andere overheden. Daardoor kiest GS ook niet voor een formele vaststellingsprocedure van dit programma conform de Algemene wet bestuursrecht.

Het uitvoeringsprogramma is verder een dynamisch document. De komende jaren zal het waarschijnlijk een aantal keren worden aangepast op het dan geldende beleid, inzichten en beschikbare middelen.

Jaarlijks wordt een actielijst met concrete projecten opgesteld die door diverse partijen zoals Waterschap, gemeenten, terreinbeheerders of derden worden uitgevoerd. Ook de provincie zelf voert projecten uit. De projecten kennen elk hun eigen, vaak wettelijk voorgeschreven, voorbereidingsprocedures, alvorens de uitvoering ervan kan beginnen. Daar waar nodig krijgt het plan zijn vertaling in bestemmingsplannen. Op dit punt vraagt dit van de gemeenten een actieve houding.

Het uitvoeringsprogramma geeft ook op hoofdlijnen de financiering van projecten tot en met 2013 weer, en de bijdragen van verschillende partijen. Het PMJP is een van de belangrijkste kaders voor de financiering van projecten. Partijen hebben een inspanningsverplichting om de geraamde bedragen zoals weergegeven in bijlage 1 beschikbaar te stellen.

2 VISIE

2.1 Visie Renkumse Poort

De Renkumse Poort is één van de Poorten van de Veluwe. De Poorten zijn voortgekomen uit de ambitie om de samenhang tussen het Centraal Veluws Natuurgebied en de omgeving te versterken. De Renkumse Poort verbindt de Veluwe met de uiterwaarden van de Nederrijn en de Utrechtse Heuvelrug. Het is een ecologisch, landschappelijk en cultuurhistorisch uiterst waardevol gebied. In dit gebied is ruimte voor de ontwikkeling van volwaardige beekdalsystemen, hellingbossen, moerassen en heischrale graslanden. De ontwikkeling van de Poort zal ten goede komen van de biodiversiteit. De Poort dient ook als migratiezone voor veel diersoorten zoals het edelhert, das, vlinders, vogels, reptielen en amfibieën. Specifieke ambities voor de Renkumse Poort zoals geformuleerd in Veluwe 2010 zijn het herstellen van het beekecosysteem, de landschapsecologische samenhang en het uitbreiden van het leefgebied van edelhert en (tot aan de spoorlijn) wild zwijn. Kwetsbare natuurdoelen die met prioriteit bescherming genieten zijn de beekdalen en de kwelgebieden.

De Renkumse Poort bestaat uit een afwisseling van diverse landschappen. De scherpe overgangen tussen het gesloten bos en het open en weidse cultuurlandschap, de open beekdalen en uiterwaarden van de Nederrijn zijn nadrukkelijk zichtbaar. De ontwikkeling van het gebied bouwt voort op de geschiedenis van de Poort.

De Renkumse Poort is een gebied om trots op te zijn. Het is een mooie, rustige, groene omgeving waar het goed wonen, werken en recreëren is. Een klein aantal agrariërs in dit gebied hebben de gelegenheid zich te ontwikkelen met het accent op natuur en landschapsbeheer. Aangevuld met inkomsten uit nevenfuncties zoals, golf, zorg, kunst, paarden en recreatie.

De visie voor de Renkumse Poort wordt uitgewerkt in 5 deelgebieden. De deelgebieden hebben elk hun eigen identiteit en opgaven. De deelgebieden van de Renkumse Poort zijn:

Heelsums Beekdal,
Renkums Beekdal,
Renkumse Enclave,
Ginkel en Reemst,
Uiterwaarden.

Deze deelgebieden zijn op kaart X weergegeven.

Legenda

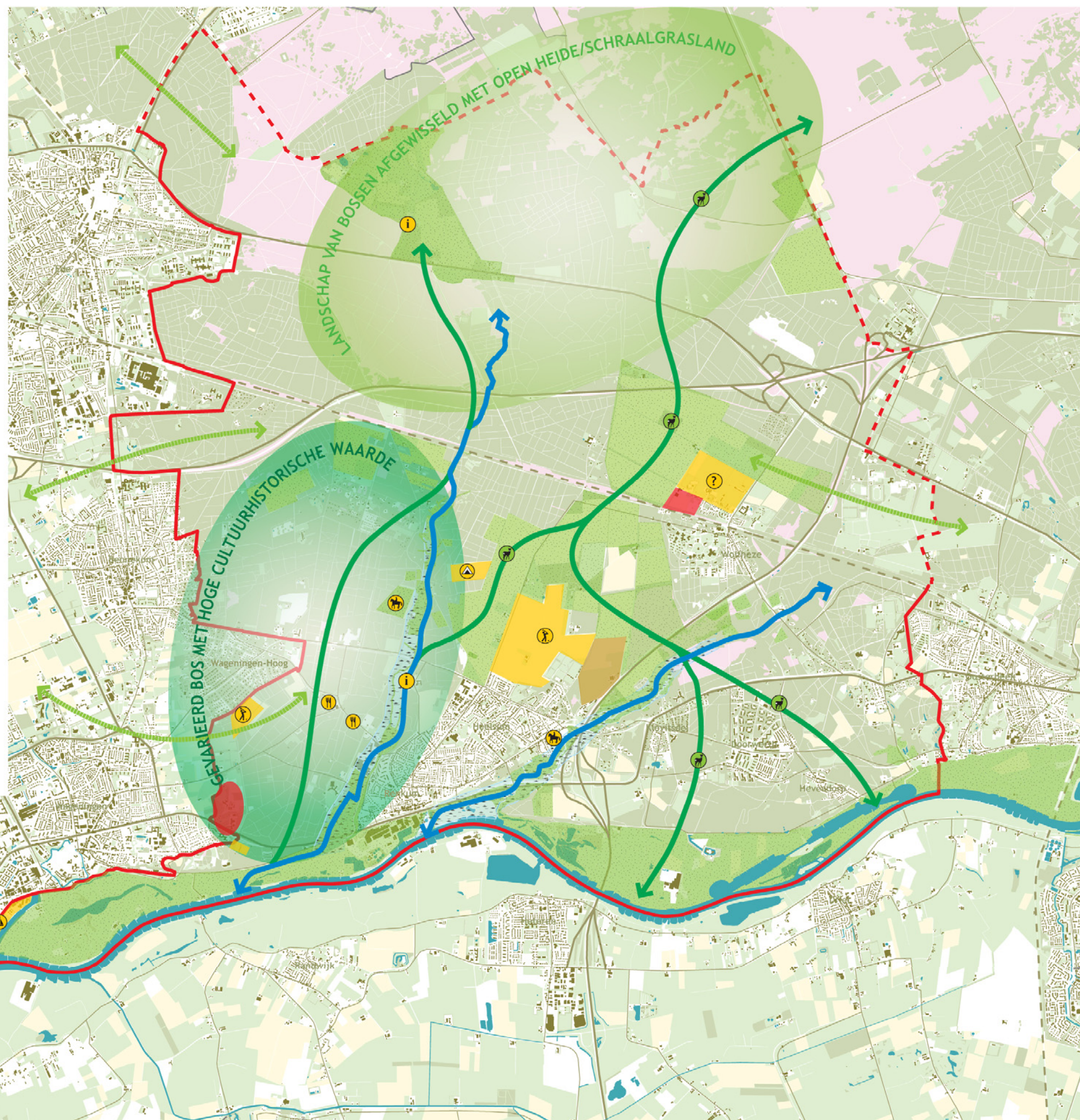
- Gebiedsgrens Renkumse Poort
- Bestaande natuur bos en heide
- Nieuwe natuur
- Bossen afgewisseld met open heide/ schraal grasland
- Gevarieerd bos met hoge cultuurhistorische waarde
- Robuuste verbinding
- ↔ Landschappelijke, ecologische verbinding
- Beken
- Herkenbaarheid beekdalzone
- Recreatie
- Camping
- Informatie / Knooppunt
- Manege
- Golfterrein
- Haven
- Horeca
- Nieuwe ontwikkeling
- Wonen in het groen
- Landbouw
- Boomkwekerij
- Spoorlijn Arnhem-Ede

0 200 400 1000 2000 m

Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort
Visie
30 juli 2009

2.2 Heelsums Beekdal

Het landschap dat gevormd wordt door de scherpe overgang tussen de Veluwe en de Rijn is kenmerkend voor het Heelsums Beekdal. Deze beekdalzone ligt herkenbaar in het landschap. Het ecoduct Kabeljouw over de A50 is de ecologische verbinding voor reptielen, amfibieën en vlinders tussen de Doorwertsche heide en de Wolfhezer heide. Ook voor wandelaars is de A50 op dit punt passeerbaar. Zij hebben een eigen brug naast het ecoduct, wat zorgt voor een goede zonering.

Om meer samenhang in natuurontwikkeling, landschap en beheer te krijgen in het Heelsums Beekdal is een gemeenschappelijk inrichting- en beheersplan opgesteld. Loonbedrijf Gerritsen, de volkstuinen en de papierfabriek Schut zijn landschappelijk ingepast en waar mogelijk omgevormd naar natuur. De landschappelijke en ecologische inpassing van de Heelsumse beek rondom het kruispunt van de A50 met de N782 is sterk verbeterd.

De beken (Heelsumse en Wolfhezer beek) bevatten voldoende, schoon water en vervullen een dragende rol voor een dynamisch ecosysteem. Knelpunten in verdroging, watervoerendheid en vismigratie zijn opgelost. De gemeente Renkum heeft al haar verharde oppervlak afgekoppeld zodat het water op natuurlijke wijze kan infiltreren. Ook is de herinrichting van de Seelbeek, Oorsprongbeek en de Dunobeek afgerond.

In dit deelgebied is weinig landbouw aanwezig. Op de Boersberg is de agrarische bedrijfsvoering gericht op natuur- en landschapsbeheer. De voormalige landbouwgebieden op de Noordberg en in het Heelsums Beekdal zijn omgevormd naar natuur en worden nu beheerd door Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

De ecologische en landschappelijke aantrekkelijkheid van het beekdal en de gerealiseerde recreatiebrug over de A50 maken het gebied nog aantrekkelijker voor de wandelaar. Door de nieuwe wandelroute langs de beken zijn ze beleefbaar geworden in het landschap. Deze route draagt samen met de nieuwe Nederrijn-Zuiderzeeroute (LAW-route) die door het dal heen loopt en de gerealiseerde ommetjes vanuit de nabijgelegen woongebieden bij aan het versterkte recreatieve netwerk. Voor het hele netwerk geldt dat de wandelaars gebruik kunnen maken van wandelpaden, waardoor de recreatiedruk geconcentreerd blijft op de routes. Dit ter bescherming van de naast gelegen rustgebieden voor plant en dier.

Het sportcomplex Papendal wordt heringericht tot Olympisch Training Centre. Papendal intensificeert de faciliteiten voor recreanten in het westen en noorden en extensificeert deze in het zuiden en oosten. De zuidelijke sportvelden hebben bomen- en struikenranden die de natuur als stapsteen gebruikt. Het landschappelijk inpassen en compenseren van de nieuwe faciliteiten is een belangrijke pré geweest bij de uitvoering. Naast deze herontwikkeling zijn er ook in de nabijheid diverse ecologisch en landschappelijk ingepaste nieuwe landgoederen gerealiseerd.

2.3 Renkums Beekdal

Uniek aan het Renkums Beekdal is het beekdallandschap en de bijbehorende beken, landschap, natuurwaarden en cultuurhistorisch waarden uit het rijke verleden. Daarnaast zijn de bossen en de Landgoederen Quadenoord en Oranje Nassau's Oord typerend voor dit gebied.

Ten oosten van de kernen Wageningen, Bennekom en Ede, fungeert het bosgebied als een robuuste verbindingzone. In deze zone is de barrièrevormende bebouwing verdwenen of landschappelijk ingepast, zoals het voormalig Pieter Pauw Ziekenhuis, Dennenrust, Danone Research, sportpark De Zoom. Stadion de Wageningse Berg heeft een passende herbestemming gekregen.

De bossen in dit deelgebied zijn bossen behorend op droge gronden. Door diverse beheersingrepen zijn ze afgelopen jaren omgevormd van multifunctioneel bos naar natuurbos. Resultaat is een gevarieerd bos wat beschutting biedt voor fauna afgewisseld met open stukken heide en schrale graslanden. Het beheer van deze bossen is door de eigenaren en beheerders gezamenlijk opgepakt waarbij ook aandacht is voor cultuurhistorie.

Het Renkums beekdal is hydrologisch gezien op orde; de Halveradsbeek, Oliemolenbeek en de Kortenburksebeek hebben voldoende schoon en stromend water om de toegekende hoge ecologische doelen te behalen. De vissen kunnen ongehinderd door blokkades in de beken zwemmen. Door de herinrichting van de beken, onder andere het breder maken en het verminderen van de waterdoorlatendheid van de bodem, kan er meer water door de beken stromen. De molenbeek heeft vooral vanuit cultuurhistorisch oogpunt een belangrijke functie in dit gebied.

In het gebied, waar vroeger het industriegebied Beukenlaan was, hebben de beken meer ruimte en is er een mooi beekdallandschap ontstaan.

De particuliere landgoederen zoals Quadenoord en Oranje Nassau's Oord zijn ecologisch, landschappelijk, cultuurhistorisch en economisch gezien optimaal ingericht en worden ook zodanig onderhouden. De camping op Landgoed Quadenoord is verplaatst uit de bovenloop van de beek naar het open akkergebied. Hierdoor zijn in de bovenloop van de beek de gewenste rustgebieden voor edelherten ontstaan. Ook de landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle bomenlanen fungeren als belangrijke ecologische plekken voor vleermuizen en vogels.

Het industriële verleden van het gebied is behouden gebleven. Bij de herinrichting van industriegebied Beukenlaan is het 'verhaal van Beukenlaan' voor recreanten beleefbaar in het landschap. Een tweede verhaal is de industriële relatie tussen de sprengen en beken en de watermolens. Deze geschiedenis is beleefbaar in de gereconstrueerde molen bij Quadenoord.

Het informatiecentrum De Beken gelegen op het landgoed Keijenberg is het centrale start- en informatiepunt voor alle bezoekers, bewoners en gebruikers van De Renkumse Poort. In dit centrum is een groot activiteitsaanbod waardoor het aan alle wensen voldoet. De buitenruimte is aantrekkelijk ingericht met een Veluwe-P, een speelbos en picknickbanken. Het centrum is een ideaal vertrekpunt voor wandelingen en fietstochten door de Renkumse Poort. De wandel-, fiets- en rutterroutes in het gebied zijn herkenbaar als 'Renkumse Poort routes' en/of sluiten aan bij een 'Renkumse Poort route'. Door de investering in de kwaliteit van de routes blijft de recreatie ook routegebonden en daarmee gebonden aan de paden. Vaste recreatieplekken zoals de campings zullen niet mogen uitbreiden om de recreatiedruk beperkt te houden. De zonering van de recreatie bestaat in dit deelgebied uit het uitbreidingsverbod van vaste recreatieplekken en de gecreëerde uitloopzones vanuit de kernen. Hierdoor wordt de natuur het minst belast en daarnaast haalt het de drukte weg bij de rustgebieden.

De barrièrewerking van de infrastructuur in het Renkums Beekdal is teruggebracht door de aanleg van ecoducten en faunapassages over de A12 bij de Ginkelse heide, het spoor, N762 en de N225. Tevens is een aantal wegen afgewaardeerd tot 60 km wegen. De kleinere onverharde wegen zijn nu alleen bestemd voor bestemmingsverkeer. In de Bosbeekweg is een knip gelegd om sluipverkeer te voorkomen. Deze maatregelen geven meer rust in de natuurgebieden en verminderd de kans op 'verkeerslachtoffers'.

2.4 Renkumse Enclave

Het kenmerk van de Renkumse Enclave is het hoger gelegen open landschap met kenmerkende laanbeplantingen en daarbinnen het samenspel tussen landbouw en natuur. Het gebied vormt ook een belangrijk uitloopgebied voor Renkum en Heelsum.

Om de verbinding tussen de Veluwe en de rest van de Poort te maken is het J.P. Thijsse ecoduct over de A12 aangelegd. Het aanliggende gebied van de Reijerscamp is ingericht voor natuur en nu ontdekt door het edelhert. De spoorlijn is ook nu nog steeds goed passeerbaar, hierdoor is de ecologische verbinding tussen de Veluwe via Reijerscamp naar verschillende delen in de Poort een feit. De eerste route loopt via een verbinding ten noorden van Wolfheze naar de heide van de Johannahoeve. Daarna via het open gebied nabij de Boschhoeve, naar de Doorwertsche heide en uiteindelijk over de A50 via het ecoduct Kabeljauw richting de Wolfhezerheide en de bossen in Doorwerth.

De andere verbinding loopt via het open gebied rondom de Telefoonweg en Landgoed Quadenoord naar het Renkums Beekdal.

Het van oudsher agrarische open gebied vormt een ecologische schakel tussen de heide en de bossen en is één van de gebieden die het edelhert kan nemen richting de Rijn. Medegebruik van landbouwgebieden door het edelhert is mogelijk en nu voldoende financieel geregeld waardoor de synergie tussen agrarische bedrijfsvoering en natuurontwikkeling behouden is. Naast een natuurfunctie heeft de landbouw in het gebied een belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische functie. De op de voormalige landbouwgronden gerealiseerde natuurtypen zijn droog bos van arme gronden, droge heide en droog schraalgrasland.

Het agrarische landschap afgewisseld met stukken bos, heide en natuurlijk grasland heeft zeker in dit van oudsher agrarisch gebied een essentiële plek. De waarden die dit mozaïeklandschap vertegenwoordigd zijn het uitgangspunt geweest bij de uitvoering van de diverse projecten waardoor het ook in de toekomst beleefbaar is. Ook de grafheuvels zullen een plek krijgen in het landschap opdat ook de geschiedenis van dit deel van de Poort weer herkenbaar is. Het herstel van de bomenlanen en het behoud van de zandwegen zal ook bijdragen aan de schoonheid van dit deelgebied.

In de Reijerscamp zijn rustgebieden gecreëerd, zo ook rondom de 'op- en afritten' van de ecoducten. Door te investeren in de routegebonden recreatie is het versturende effect van recreanten op de natuur beperkt tot de paden. De ruiterspaden, wandel- en fietsroutes in dit gebied zijn herkenbaar als 'Renkumse Poort routes' en brengen de recreant langs en door al het unieke en diverse natuurschoon dat de Poort heeft te bieden. Door de aanleg van de recreatieve verbinding over de A50 zijn er ook hier mogelijkheden voor routes naar het Heelsums beekdal. Bij de aanleg van de routes is zowel rekening gehouden met de omtetje vanuit Renkum, Heelsum en Wolfheze als met de langere routes.

De golfbaan is uitgebreid naar het noorden waarbij vijftig procent nieuwe natuur is aangelegd.

De wegen in het gebied zijn afgewaardeerd waardoor meer rust ontstaat in het gebied. Zandwegen blijven zandwegen en de Telefoonweg is ingepast in het landschap van de omliggende natuur.

Via maatwerk is de ontwikkeling van de maneges, Barenburg research, Rotshuizen, studieterrein van de WUR, Kwekerij Boschhoeve vormgegeven en landschappelijk en ecologisch ingepast.

2.5 Ginkel en Reemst

Ginkel en Reemst staat bekend om de uitgestrekte heidevelden, de schaapskooi en de Planken Wambuis. Het is een geliefd fiets- en wandelgebied. Een vrij groot gedeelte van de Ginkelse heide is al 10 jaar in gebruik als militair oefenterrein, maar volledig toegankelijk voor het publiek. Dit deelgebied draagt vrijwel alleen maar een ecologische functie (EHS). Rondom de enclave Hindekamp, de enige agrarische gronden in dit deelgebied, is het leefgebied van vlinder en das ontwikkeld. Het bedrijf in dit gebied heeft zijn bedrijfsvoering landschappelijk en ecologisch aangepast aan de omgeving, waarmee het een volwaardig onderdeel van de EHS is geworden.

Het gebied Ginkel en Reemst herbergt bijzondere natuur. Het gebied is zo ingericht dat er aandacht is voor zowel mens als dier; de 'natuur' heeft voldoende rust en ruimte en voor de mens zijn passende recreatieve voorzieningen aangelegd. Ook is er voldoende afwisseling tussen de open heide- en zandgebieden en de meer gesloten bosgebieden ontstaan. De Planken Wambuis is aan de oostkant verbonden met De Hoge Veluwe door het ecoduct Oud-Reemst. Vanuit hier is de open verbinding hersteld vanaf Oud-Reemst naar de Mossel en de Edese Heide. Hiervoor is bos omgevormd naar open heide en zandverstuivingen. Het edelhert en de wilde zwijnen hebben voldoende leefruimte in de Ginkel en Reemst. Voor het beheer van de heide is naast de 2 aanwezige schaapskooien die op de Ginkelse Heide begrazen nog een derde schaapskooi gerealiseerd. Deze schaapskooi richt zich op begrazing van de Edese Heide en de Planken Wambuis.

De spoorlijn en de N224 in dit gebied zijn passeerbaar gemaakt door de aanleg van faunapassages, oversteekplaatsen en de afwaardering van de N224 tot een 60 kilometerweg.

Natuurlijk is schoon en voldoende water essentieel voor de ontwikkeling van alle natuur, echter in de Poort is Ginkel en Reemst waarschijnlijk het minst gebonden aan water. In het gebied de Ginkelse Zand is de oorsprong van de Renkumse beken voor de recreanten zichtbaar gemaakt en in verbinding gebracht met de Molenbeek.

Op de Ginkelse Heide is het bestaande Natuur Educatie Centrum herontwikkeld tot een volwaardig bezoekers- en informatiecentrum voor de Renkumse Poort en de Veluwe. De samenwerking tussen dit centrum en het informatiecentrum van De Beken is optimaal georganiseerd. Vanuit hier kunnen bezoekers de noordkant van de Poort ontdekken. De buitenruimte is aantrekkelijk ingericht met een Veluwe-P en picknickbanken. Het centrum is een ideaal vertrekpunt voor wandelingen en fietstochten door de Renkumse Poort en Veluwe.

Een goede zonering van de recreatie is bereikt door te investeren in de recreatieve faciliteiten zoals de wandel-, fiets- en ruiterroutes. De fietspaden zijn in zeer goede staat. Routes zijn herkenbaar als 'Poort routes' en laten het mooiste zien wat de Poort te bieden heeft. In de dit deelgebied zijn voldoende open vergezichten gecreëerd vanaf de paden en zijn uitkijktorens geplaatst waar herten, zwijnen en vogels van een afstand bekeken kunnen worden en geen hinder ondervinden van de recreant.

2.6 Uiterwaarden

De uiterwaarden vormen de basis voor de Robuuste Ecologische Verbindingszone van de Renkumse Poort, waardoor de Veluwe verbonden wordt met de Utrechtse Heuvelrug en het Rivierengebied. De uiterwaarden zijn zo ingericht dat het edelhert kan migreren tussen de Heuvelrug en de Veluwe en terug kan keren naar zijn oorspronkelijk leefgebied; vochtige en voedselrijke gronden. In de Wageningse en Renkumse uiterwaarden bestaat de vegetatie uit droog bos van voedselrijke gronden, nat bos op klei, nat matig voedselrijk grasland, stroomdalgrasland en moeras. De oevers van de Rijn zijn natuurvriendelijk

ingericht, er is een moeraszone met amfibieënpoeel, kwel- en beekmoerassen. De nieuw ingerichte uiterwaarden zullen meer ruimte aan het water bieden doordat zij verlaagd zijn, vervlochten met nevengeulen en paaiplaatsen voor vis en ontdaan van blokkades voor het hoogwater.

In de Doorwertsche waarden zijn de volgende doelstellingen gerealiseerd. Ten eerste is er natuur ontwikkeld die een forse ecologische verbinding vormt tussen de Veluwe en het rivierengebied én een verbinding parallel aan de rivier. Deze natuur versterkt de landschapsecologische gradiënten tussen de Veluwe en de rivier en hij versterkt de rivierdynamiek en het riviergebonden ecosysteem.

De aanwezige aardkundige en cultuurhistorische bijzonderheden vormen vanuit de geschiedenis belangrijke elementen in het landschap. Er zijn diverse voorzieningen getroffen om de beleving van de natuur en cultuurhistorie te versterken

Kasteel Doorwerth, dat zich bevindt op de overgang tussen uiterwaarden en bos is net opgeknapt. Daarnaast is geïnvesteerd in de ontwikkeling van een wandelroute rondom het kasteel. Het afwisselende, diverse landschap en het contrast tussen het rivierenlandschap en dat van de beboste stuwwal en beekdallandschap bij Doorwerth is ecologisch en landschappelijk gezien één van de kerneigenschappen van dit deelgebied.

De herinrichting van de Renkumse Benedenwaard en de Bovenste Polder onder Wageningen in het kader van Ruimte voor de Rivier zorgen voor meer veiligheid en gevarieerdere natuur rondom het Lexkesveer. De nieuwe inrichting zorgt voor een betere beveiliging tegen overstromingen. Tegelijkertijd is ook een herstel van het natuurlijke evenwicht in het rivierengebied gerealiseerd. Het gebied is hierdoor mooier en aantrekkelijker voor omwonenden.

De ontwikkeling van de haven in Wageningen heeft ertoe geleid dat de havenmonding passeerbaar is voor het edelhert en andere soorten. Tevens is door een zonering van functies het gebied tussen de haven en de Pabstsendam ingericht voor natuur en recreatief medegebruik.

De Plassenwaard vormt de laatste schakel in de verbinding naar de Utrechtse Hevelrug. Ook dit gebied is volledig omgevormd naar natuur en fungeert als robuuste ecologische verbinding.

3 UITVOERINGSPROGRAMMA

3.1 Uitvoeringsstrategie en prioriteiten

Dit uitvoeringsprogramma geeft de maatregelen weer die in samenhang dienen te worden uitgevoerd om de visie uit hoofdstuk 2 te kunnen realiseren. De diverse partijen verenigd in de Stuurgroep Renkumse Poort zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Samenwerking en partnerschap zijn daarbij van groot belang. Daarbij is een goede communicatie richting bewoners, belangengroepen, grondeigenaren en gebruikers is daarbij van groot belang. De stuurgroep zal verder toezien op een integrale aanpak van de projecten. Het streven is om bij de uitwerking en realisatie van de maatregelen een goed evenwicht te vinden tussen de verschillende doelen.

Focus op gebiedsgericht en integraal werken

De focus ligt op realisatie van de visie door gezamenlijk te werken aan integrale gebiedsgerichte projecten. In dit uitvoeringsprogramma zijn deze projecten in beeld gebracht en zo geformuleerd dat synergie ontstaat tussen de projecten. Op deze manier ontstaat een integraal beeld van de projecten, waarbij samenwerking tussen partijen voorop staat.

Uitgangspunten bij de uitvoeringsstrategie zijn:

- Gebiedsgericht en integraal werken: per deelgebied zijn integrale projecten geformuleerd die in samenhang worden uitgevoerd.
- Robuuste projecten van voldoende omvang: in de meeste plannen zijn maatregelen en kleine projecten geformuleerd. In deze strategie worden deze projecten en maatregelen gebundeld tot meer robuuste projecten, zodat werk met werk ontstaat en er meer kansen zijn voor realisatie.
- Samenwerking: bovenstaande kan alleen gerealiseerd worden door samenwerking. In alle projecten zijn meerdere partijen betrokken die moeten samenwerken. Om duidelijkheid te geven over de verantwoordelijkheden is per project een trekker aangewezen.
- 4 projectfasen: In elk project zijn 4 fasen te onderscheiden: planvorming, procedures, grondstrategie en realisatie. In elk van deze fasen kan een andere partij initiatiefnemer zijn. Afstemming hierover binnen het project blijft echter noodzakelijk.
- Regie van de uitvoering: gezien de grootte van het gebied, de veelheid aan opgaven en projecten is het van belang een goede projectorganisatie te hebben die de uitvoering van projecten op elkaar afstemt.
- Financiering: tot 2013 is een deel van de financiering vastgelegd in het PMJP en de bestuursovereenkomsten met de verschillende partijen. In dit plan wordt inzichtelijk gemaakt wat wel gedekt is en wat nog niet.
- Uitvoering in modules: Een groot deel van de projecten is te beschouwen als een (op zichzelf staande) module. Per module wordt gekeken welk instrumentarium ingezet moet worden voor de realisatie (Grondverwerving, ruilproces particulier beheer, groen blauwe diensten, rood voor groen etc).

In paragraaf 4.2 zijn de projecten uit het uitvoeringsprogramma opgenomen, waarbij onderscheid is gemaakt in de projecten die tot 2013 worden uitgevoerd en de projecten na 2013. Een deel van de visie zoals beschreven in hoofdstuk 2 komt in de periode tot 2013 tot uitvoering. Niet alles kan in een keer. Zeker de grotere projecten vergen de nodige voorbereidingstijd, inclusief de soms complexe vergunningentrajecten.

Daarom zijn de volgende prioriteiten gesteld:

Prioriteit 1: Uitvoeren projecten in ver gevorderd stadium.

Het gaat daarbij om projecten die in de realisatiefase zijn en in 2010 worden afgerond. Met deze projecten kan ook via de communicatie de Renkumse Poort op de kaart worden gezet.

Het gaat daarbij om:

- Natuurontwikkeling Beukenlaan (oplevering eind 2010)
- Ruimte voor de Rivier Lexkesveer (oplevering eind 2009)

Prioriteit 2: Uitvoeren projecten waar financiering voor is geregeld

In het kader van de uitvoering van het PMJP zijn met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Vitens en de gemeente Ede afspraken gemaakt over de realisatie en financiering van projecten. Daarnaast worden ook projecten gerealiseerd waar op een andere manier de financiering voor is geregeld zoals de ecoducten (RWS, Provincie) en directe omgeving (ILG Natuurmonumenten).

Prioriteit 3: Uitvoeren projecten die bijdragen aan realisatie HEN en KRW

In het Renkums beekdal en het Heelsums beekdal zijn de Halverradsbeek, Oliemolenbeek, Korteburgse beek, Wolfhezerbeek en Heelsumse beek aangewezen als HEN water. Daarnaast heeft de Heelsumse beek de status van waterlichaam KRW. Deze opgaven moeten in 2015 gerealiseerd zijn. Dit betekent dat de projecten die een relatie hiermee hebben prioriteit hebben.

Prioriteit 4: Realisatie EHS

De EHS moet in 2018 gerealiseerd zijn. In de Renkumse Poort is al een groot deel gerealiseerd. Er ligt nog een aanzienlijke opgave waarvan een deel aangewezen voor publieke realisatie en een deel door particuliere realisatie. Om 2018 te kunnen halen is door DLG een grondstrategieplan opgesteld (nog in uitvoering). De acties en bijbehorende projecten die daaruit voortvloeien zijn opgenomen in dit uitvoeringsprogramma.

3.2 Projecten

De los bijgevoegde kaart: Kaart bij Uitvoeringsprogramma en in tabel 1 zijn per deelgebied de diverse projecten die onder begeleiding van de Stuurgroep Renkumse Poort worden uitgevoerd weergegeven. Dit is een projectenlijst op basis van huidige inzichten en deze wordt jaarlijks geactualiseerd.

In bijlage 1 is een overzicht van alle projecten opgenomen met daarbij een kostenraming van de projecten tot 2013. Voor een deel van de maatregelen zijn er al afspraken gemaakt met partijen en zijn de geraamde bedragen gereserveerd via contracten.

In bijlage 2 zijn de projectenbeschrijvingen weergegeven. Per project zijn opgenomen een korte beschrijving van de visie, de huidige situatie en de te nemen maatregelen, de bijdrage aan de PMJP-doelen (voorzover mogelijk kwantitatief, zie bijlage 3 voor een overzicht van de doelen), kosten en kostenverdeling, de trekker voor de verschillende maatregelen en overige actoren, eigendom en beheer en de planning.

Daarnaast zijn waar mogelijk de maatregelen op kaart gezet.

Tabel 1 projecten per deelgebied

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Heelsums Beekdal			
<i>Inrichting- en beheerplan Heelsumse en Wolfhezer Beek</i>			
1 Opstellen beheer- en inrichtingsplan	Natuurmonumenten	2010	pm
2 Hydrologische maatregelen beken en sprengen Wolfhezer beken	Waterschap Vallei en Eem	2010-2013	pm
3 Actualisatie beheerplan Natuurmonumenten	Natuurmonumenten	2010-2013	
4 Ecologische en landschappelijk herinrichting middenloop Heelsumse beek (oa nieuwe natuur)	gemeente Renkum	na 2013	pm
5 Saneren/verplaatsen terreinen Gerritsen	Dienst Landelijk gebied	2009-2013	pm
6 Herinrichting voormalige terreinen Gerritsen: omvormen naar nieuwe natuur	Natuurmonumenten	2013	€ 47.960
7 Verbeteren migratiemogelijkheden oevers (Heelsum-N782)	Waterschap Vallei en Eem	2010-2013	pm
<i>Ecoduct Kabeljauw A50</i>			
1 Opstellen en uitvoeren inrichtingsplan ecoduct A50 (oostzijde)	Natuurmonumenten	2009-2013	€ 66.163
2 Aanleg ecoduct Ecoduct Kabeljauw A50	Rijkswaterstaat	2013	€ 5.000.000
3 Aanleg gescheiden recreatiepassage	Rijkswaterstaat	2013	pm
<i>Masterplan Papendal</i>			
1 Herinrichten sportvoorzieningen, accommodaties en infrastructuur	NOC NSF	na 2013	0
2 realisatie Boscompensatie	gemeente Arnhem en NOC NSF	na 2013	0
<i>Landgoed ontwikkeling Johannahoeve</i>			
1 Landgoed ontwikkeling: rood-voor-groen	particulier	2010-2013	0

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Renkums Beekdal			
<i>Inrichting- en beheerplan Heelsumse en Wolfhezer Beek</i>			
1 Opstellen beheer- en inrichtingsplan	Staatsbosbeheer	2010	pm
2 Uitvoeren integraal bosbeheer	Staatsbosbeheer	2011-2018	pm
3 Manege Quadenoord extensiveren en landschappelijk inpassen: negatieve invloed op waterkwaliteit voorkomen	Particulier	2011-2018	pm
4 Maatregelen om de particuliere landgoederen landschappelijk, ecologisch en qua toegankelijkheid te verbeteren	Particulier	2011-2018	pm
5 verplaatsen camping Quadenoord	Particulier	2011-2018	pm
6 uitvoeringsprojecten cultuurhistorie zoals kasteelplek Grunsvoort, watermolen Quadenoord e.d.	diversen	2011-2018	pm

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Renkums Beekdal			
7 Zoneren recreatie in verband met rust in natuur-/productiebos	diversen	2011-2018	pm
8 Herstel laanbeplanting nabij De Beken, Lindenspreek en productiebos	diversen	2011-2018	pm
<i>Herinrichting Renkums beekdal</i>			
1 Herinrichten brongebied Molenbeek (noorden van spoor)	Gemeente Ede		pm
2 Voormalig industrieterrein Beukenlaan herinrichten	Dienst Landelijk Gebied		pm
3 Herinrichten terrein/gebied Schelpenpad en Hartenseweg	Staatsbosbeheer		€ 326.990
4 Herinrichten Kortenburgsebeek N225-Oranje Nassau Oord	Waterschap Vallei en Eem		pm
<i>Herontwikkeling Informatiecentrum de Beken</i>			
1 Herontwikkeling gebouw De Beken	Staatsbosbeheer	2009-2013	€ 700.000
2 Buitenruimte De Beken	Staatsbosbeheer	2010	€ 100.660
3 Parkeergelegenheid De Beken (in kader van Veluwe-P)	Staatsbosbeheer	2010	€ 97.500
<i>Ecoduct Ginkelse Heide</i>			
1 Ecoduct A12 verbinding Renkums beekdal - Ginkelse heide	Rijkswaterstaat	na 2013	€ 6.500.000
2 Realiseren rustgebieden rondom ecoduct	Gemeente Ede, Staatsbosbeheer	na 2013	€ 100.000
<i>Verbeteren Renkums Beekdal-Rijn</i>			
1 Aanleg faunapassage N225 en snelheidbeperking	Provincie Gelderland	na 2013	€ 60.000
2 Afsluiten Bosrandweg voor doorgaand verkeer	Gemeente Wageningen	na 2013	0
3 Hergebruik Future Centre (F.C.) Wageningen	Stichting FC Wageningen	pm	pm
4 Realiseren woningen op locatie Pieter Pauw Ziekenhuis en groen compensatie	projectontwikkelaar	2009-2013	
5 Herbestemming Numico (Danone) en realisatie natuur	Dienst Landelijk Gebied	2009-2013	pm
6 Verwerven/slopen Dennerust en omvormen natuur	Dienst Landelijk Gebied	na 2013	pm
7 Verkennen mogelijkheden sportpark De Zoom, omvormen naar natuur	Gemeente Wageningen	na 2013	0
8 Verkennen verplaatsen Wageningse Golfbaan naar de Heidepark	Gemeente Wageningen	na 2013	pm
<i>Omvormen landbouwenclaves naar natuur</i>			
1 Enclaves omvormen naar natuur	Dienst Landelijk Gebied	2009-2013	pm

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Enclave Renkum			
<i>Natuurontwikkeling Reijerscamp en realisatie ecoduct JP Thijssse</i>			
1 Aanleg ecoduct A12	Rijkswaterstaat	2010-2013	€ 6.200.000
2 Opstellen en uitvoeren inrichtingsplan A12	Natuurmonumenten	2010-2013	€ 265.000
3 Opstellen en uitvoeren inrichtingsplan voormalige gronden v/d Heining	Natuurmonumenten	2010-2013	€ 53.955
4 Revitalisering fietspad Reijerscamp	RGV	2011	€ 218.000
<i>Natuurontwikkeling heidegebied Johannahoeve-Reijerscamp</i>			
1 Omvormen bouwland naar natuur	Gemeente Arnhem	na 2013	pm
2 Omvormen bos naar half-open bos	Gemeente Arnhem	2010-2011	pm
<i>Inrichten terreinen Wolfheze-noord</i>			
1 Ruimte voor recreatie-voor-groen op agrarische gronden	Gemeente Renkum	na 2013	€ 0
2 Landschappelijke inpassing Henriëtte Hoeve	Gemeente Renkum	na 2013	€ 0
3 Realiseren rood-voor-groen terrein Barenbrug Research	Gemeente Renkum	na 2013	€ 0
<i>Herinrichten/verplaatsen proefterrein Sinderhoeve (WUR)</i>			
1 Gesprek/onderzoek naar het verplaatsen of beëindigen van het proefterrein	Gemeente Renkum	2010	
2 Verwijderen hekwerken en rasters	Gemeente Renkum	2010-2013	pm
3 Het terrein omvormen naar (agrarische) natuur	Gemeente Renkum	na 2013	pm
<i>Uitloopgebied Renkum</i>			
1 Behoud van het agrarische landschap	Gemeente Renkum	2009-2013	pm
2 Inpassen paardenhouderij (Telefoonweg) in beekdallandschap	Gemeente Renkum	2009-2013	pm
3 Uitbreiden Heelsumse Golfbaan naar het Noorden met circa 20-50% natuur	Heelsumse Golfbaan	2009-2013	pm

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Ginkel en Reemst			
<i>Hindekamp natuurontwikkeling Vlinder Das</i>			
1 Pachtcontracten met agrariërs aanvullen/ontbinden	Gemeente Ede	2011	pm
2 Omvormen van landbouw naar agrarisch natuurbeheer	Gemeente Ede	2010-2013	€ 50.000
3 Rasters verwijderen	Gemeente Ede	na 2013	pm
<i>Ginkelse Heide</i>			
1 Bouw 3e schaapskooi bij de Kreel	Stichting Schaapskooi	2010	€ 400.000
2 Recreatieve zonering Eder Ginkelse heide	Gemeente Ede	2010-2011	€ 310.000
3 Herontwikkelen Natuureducatiecentrum Veluwe 2012	Gemeente Ede	2012-2013	€ 250.000
4 Herontwikkelen wildobservatiepunt	Gemeente Ede	2012-2013	€ 250.000

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Ginkel en Reemst			
<i>Verbinding Nationaal Park Hoge Veluwe - Planken Wambuis</i>			
1 Ecoduct Oud-Reemst, open verbinding PW/Nationaal Park Hoge Veluwe	Provincie Gelderland	2011-2013	€ 4.000.000
2 Inrichten en zoneren verbinding / omgeving ecoduct	Natuurmonumenten	2011-2013	€ 43.428
3 Realiseren open verbinding Oud-Reemst - Mossel	Natuurmonumenten	na 2013	pm
<i>Realiseren stapstenen en open plekken Ginkelse Zand</i>			
1 realiseren stapstenen en open plekken	Natuurmonumenten	na 2013	pm
<i>Vergroten passeerbaarheid N224</i>			
1 Afwaarderen tot 60 km	Provincie Gelderland	na 2013	€ 1.000.000
2 oversteekplaatsen	Provincie Gelderland	na 2013	pm
3 faunapassages	Provincie Gelderland	na 2013	€60.000 per stuk
4 onderzoek verkeersverstoring	Provincie Gelderland	na 2013	€ 49.280

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Uiterwaarden			
<i>Herstel kwelzones Doorwertsche Waarden</i>			
1 gronden aankopen	DLG	2010-2013	pm
2 inrichten en omvormen naar natuur	Rijkswaterstaat	2010-2013	pm
<i>Inrichting Heelsumse beek: Uiterwaard</i>			
1 verbeteren wandelroute	Staatsbosbeheer	2010-2013	pm
2 faunapassage N225	Provincie Gelderland	2010-2013	€ 60.000
3 aankopen gronden fortis, plas	DLG	2010-2013	pm
4 Heelsumse beek verleggen, overstort verplaatsen, lozing parengo	Waterschap Vallei en Eem	2010-2013	pm
5 Herinrichting uiterwaard	Rijkswaterstaat	2010-2013	pm
<i>Herinrichting Dunobeek</i>			
1 herstel kwelzone fonteinallée	Waterschap Vallei en Eem	na 2013	pm
2 verbinden vijvers	Waterschap Vallei en Eem	na 2013	pm
3 verbinding Dunobeek kasteelgrachten	Waterschap Vallei en Eem	na 2013	pm
4 aanleg wandelroute	Waterschap Vallei en Eem	na 2013	pm
<i>Lexskesveer e.o.</i>			
1 herinrichting Kortenburgse beek	Waterschap Vallei en Eem	2009	gedekt
2 inrichting Renkumse Benedenwaard	Rijkswaterstaat	2009	gedekt
3 inrichting Polder onder Wageningen	Rijkswaterstaat	2009	gedekt
4 natuurbeheer en ontwikkeling vd Pol	Provincie Gelderland	2009-2013	pm
<i>Herontwikkeling haven Wageningen</i>			
1 oversteek havenmonding herten	gemeente Wageningen	na 2013	pm
2 natuurontwikkeling Pabstsendam	gemeente Wageningen	na 2013	pm

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Uiterwaarden			
<i>Ontwikkeling Plasserwaard</i>			
1 inrichting en omvorming natuur Plassenwaard	Utrechts Landchap	na 2013	pm
2 herontwikkeling steenfabriek	Particulier	2010-2013	pm

Projectnaam	Trekker	Planning	Kostenraming Totaal
Renkumse Poort			
<i>Infrastructuur</i>			
1 Plan van aanpak tegengaan barrierewerking wegnnet RP	Provincie Gelderland	2010	pm
2 diverse maatregelen	Provincie Gelderland	2011-2013	pm
3 passeerbaarheid spoorlijn	prorail	na 2013	pm
<i>Recreatie(routes) in de Renkumse Poort</i>			
1 fiets- en wandelroute RP	Natuurmonumenten	2010	pm
2 realiseren ommetjes uit kernen	gemeenten	pm	pm
3 zichtbare kunst langs routes	Provincie Gelderland	2010-2013	€ 100.000

3.3 Acties

Naast het uitvoeren van projecten is het van belang dat de stuurgroep een aantal acties onderneemt om de realisatie van de Renkumse Poort te stimuleren. In onderstaande tabel zijn de acties opgenomen. Deze acties worden in de projectgroep jaarlijks geactualiseerd.

Tabel 2: Acties

Actie	wie	wanneer
Checken en aanpassen bestemmingsplannen buitengebied op visie	gemeenten	Arnhem in 2008 definitief plan, 2009 check; Wageningen oud bestemmingsplan, gaat geactualiseerd worden 2010-2011 Ede nieuw bestemmingsplan buitengebied in ontwikkeling Renkum, bestemmingsplan van 2001/2009 check in 2009
Aanpassen wildbeheer in overleg met WBE	provincie	2010
Expertmeeting water	projectgroep	Najaar 2009
Hoe omgaan met compensatie, rood voor groen: welke gebieden in de poort kunnen doorvoor worden ingezet	projectgroep	Voorjaar 2010

4 ORGANISATIE EN COMMUNICATIE

4.1 Organisatiestructuur Renkumse Poort

Stuurgroep

Op 30 oktober 2008 heeft de provincie de Stuurgroep Renkumse Poort geïnstalleerd. De stuurgroep adviseert Gedeputeerde Staten over de voortgang en zet zich in voor een integrale uitvoering. Zij bewaakt de samenhang tussen verschillende gebiedsdoelen en draagt zorg voor betrokkenheid, participatie en draagvlak in het gebied. De stuurgroep functioneert volgens een protocol, zoals opgenomen in bijlage 3.

In de stuurgroep zijn vertegenwoordigd:

- Gemeente Renkum (voorzitter, B&W)
- Gemeente Ede (lid, B&W)
- Gemeente Wageningen (lid, B&W)
- Gemeente Arnhem (lid, B&W)
- Waterschap Valei en Eem Veluwe (lid, D&H)
- Provincie Gelderland (lid, GS)
- Natuurmonumenten (lid, regiodirecteur)
- Staatsbosbeheer (lid, regiodirecteur)
- LTO Noord (Lid, Regiobestuurder)
- Gelders Particulier Grondbezit (Lid)
- Vitens (Lid)
- Rijkswaterstaat (Lid)
- Provincie Gelderland (secretaris, Gebiedsontwikkelaar)

Voor de realisatie van de Renkumse Poort geldt dat de stuurgroepleden;

- de uitvoering van projecten in het kader van het gebiedsproces Renkumse Poort stimuleren en de onderlinge afstemming bevorderen tussen de in de stuurgroep vertegenwoordigde partijen en andere voor de uitvoering relevante partijen. Dit doen zij door actief te zoeken naar oplossingen voor knelpunten, zoeken naar aanvullende financiën en input te leveren vanuit de streek aan het project;
- zorgen voor besluitvorming binnen de eigen organisatie;
- GS adviseren bij de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort;
- 1 maal per jaar GS rapporteren over de voortgang van dit uitvoeringsprogramma;
- Jaarlijks actualiseren van de uitvoeringsovereenkomst, waarbij afstemming plaatsvindt met het PMJP;
- de ambassadeurs zijn voor de poort, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid;
- zich inspannen om draagvlak in de streek te verwerven en of te behouden. Dit door een goede communicatie met belanghebbende instanties, belangengroepen, bewonersorganisaties of andere doelgroepen, teneinde het draagvlak voor de uitvoering te bevorderen.

Partijen in de stuurgroep zijn zelf verantwoordelijk voor terugkoppeling naar de achterban. De stuurgroep vergadert in principe openbaar. In 2012 zal de stuurgroep haar functioneren evalueren en heroverwegen of zij na 2013 doorgaan. Het secretariaat wordt gevoerd door de provincie. De provincie heeft een regisserende en coördinerende rol in het gebiedsproces en zij wordt daarbij ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (DLG). Provincie regelt jaarlijks de inzet van DLG in een prestatieafspraken, zoals verwerving van gronden, aansturen van het ruilproces en het uitvoeren van diverse projecten. De

bestuurlijke vertegenwoordiging van alle vier gemeenten is gezien de belangrijke rol van de gemeenten op het gebied van ruimtelijke ordening en vergunningverlening van groot belang.

Projectteam

De stuurgroep wordt ondersteund door een projectteam. Het projectteam zorgt voor de uitvoering van projecten door inbreng van kennis en ideeën, samenwerking en voorbereiding van projecten binnen de Renkumse Poort. Het is een breed samengestelde groep (Provincie, gemeenten, waterschap Vallei en Eem, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Vitens, DLG) om alle belangen en facetten van de poort aan de orde te kunnen laten komen en te zorgen voor afstemming in de uitvoering, het aanjagen van de voortgang en het signaleren van knelpunten voor de stuurgroep. Dienst Landelijk Gebied voert het secretariaat.

Voor de realisatie van de Renkumse Poort geldt dat projectteamleden;

- Zorgen voor afstemming met andere overheden en met andere betrokkenen
- Inhoud, proces en voortgang bewaken
- Zorgen voor terugkoppeling naar de opdrachtgever
- Zorg dragen voor communicatie in het gebied
- Vast aanspreekpunt zijn voor betrokkenen in de streek en voor de provincie
- Zorg dragen voor afstemming tussen deelprojecten

Los van het projectteam kan gekozen worden om voor de voorbereiding van een project een projectgroep en zelfs een klankbordgroep te installeren, zoals bij realisatie van het project Beukenlaan en Project van Ruimte voor de Rivier Lexkesveer. Per nieuw project wordt bekeken of een projectgroep wordt ingesteld. De afweging ligt bij de voor het project verantwoordelijke partij.

Het volgende schema geeft de organisatie rondom de ontwikkeling van de Renkumse Poort weer.

Figuur 1. Schematische weergave van de projectorganisatie

4.2 Communicatie

Gelijktijdig met het uitvoeringsprogramma wordt het communicatieplan opgesteld. Het communicatieplan is een uitwerking van de communicatiestrategie voor de Veluwe. De communicatie is gericht op het creëren van draagvlak, begrip en enthousiasme voor de Renkumse Poort. Communicatiemiddelen worden zo goed mogelijk aangesloten op de doelgroepen; grondeigenaren, inwoners, toeristen, leden van politieke partijen, gemeenteraadsleden, stakeholders, enzovoort. De stuurgroep stelt het communicatieplan gelijktijdig met het uitvoeringsprogramma vast.

Aandachtspunt voor de communicatie in de Renkumse Poort is de overgang van de communicatie in het kader van het project Beukenlaan en de daarbij ontwikkelde huisstijl met een logo en beeldmerk (een ijsvogel). De huisstijl van de Renkumse Poort moet ingepast worden in die van de Provincie. Voor deelprojecten geldt dat hiervoor de huisstijl van de trekker gebruikt kan worden, als ook het Veluwelogo en dat verwezen zal worden naar het bredere kader (Renkumse Poort als één van de 8 Poorten van Veluwe 2010). Partners blijven herkenbaar door het gebruik van eigen logo's.

Daarnaast zijn er de volgende afspraken met betrekking tot communicatie voorgesteld om de doelstellingen van Provincie verder te concretiseren.

Om draagvlak, enthousiasme en begrip te creëren is het belangrijk dat omwonenden en andere betrokkenen tijdig, continu en in voldoende mate worden geïnformeerd. Dit omdat met tijdige communicatie, gedurende het gehele traject, veel winst kan worden geboekt als het gaat om 'draagvlak creëren' voor het project. Daarnaast is het belangrijk dat de communicatie open en positief is. Bij elke maatregel die in het kader van het project wordt uitgevoerd wordt de vraag gesteld of, wat en hoe er gecommuniceerd moet worden. Er ligt meer nadruk op de beantwoording van de vraag hoe en wat, dan op de waaromvraag.

De stuurgroep communiceert als één geheel, ieder heeft een heldere rol en betrokkenheid hierin. Projectpartners zorgen dat er een up-to-date communicatiekalender is, om sturing en afstemming te kunnen waarborgen. De leden van de stuurgroep en het projectteam zijn zelf verantwoordelijk voor een informatie naar hun eigen organisatie.

DHV B.V.

LITERATUUR

Altenburg & Wymenga ecologische onderzoek (2008). *Ontsnippering van rijksinfrastructuur in Gelderland, A&W rapport 1185*

Budding, C. e.a. in opdracht van Dienst Landelijk Gebied (april 2005). *Renkums beekdal; herinrichting bedrijventerrein Beukenlaan*.

Buro Hemmen (mei 2008). Masterplan Doorwertsche Waarden. Een landschap van eeuwen.

Buro Schokland en Hemmen (januari 2007). *Verhalen van het dal . Plan van Aanpak voor het project Kwaliteitsimpuls cultuur, historie en natuur in het Renkums beekdal*. Rhenen

Crans, A. e.a. (Red) (2008). *Natuurvisie Planken Wambuis 2008: Een woeste schoonheid*. Arnhem.

Dienst Landelijk Gebied (juni 2004). *Agrarische enclave in de Renkumse Poort. Visie en uitvoeringsstrategie*. Arnhem

Dienst Landelijk Gebied (2006). *Toeristisch & Recreatief Ontwikkelingsplan Renkum. Ontwikkelingsvisie*. Arnhem

Dienst Landelijk Gebied (2006). *Toeristisch & Recreatief Ontwikkelingsplan Renkum. De Renkumse Heide inrichtingsplan recreatief uitloopgebied*. Arnhem

Dienst Landelijk Gebied. Samen door één poort. Een krachtige informatievoorziening. Natuurinformatiecentrum De Beken.

Gemeente Arnhem, dienst Stadsbeheer en dienst Stadsontwikkeling (oktober 2004). *Groenplan Arnhem 2004-2007/2015; hoofdstuk 1 Veluwe*. Harderwijk: Flevodruk.

Gemeente Arnhem (oktober 2002). *Bosbeheerplan Gemeente Arnhem, periode 2002-2012*.

Gemeente Arnhem (april 2005). *Masterplan Nationaal sportcentrum Papendal; Olympic Training Center*.

Gemeente Ede (2009) *Actualisatie VlinderDas*. Ede

Gemeente Renkum (februari 2007). *Renkum werkt aan water. Watervisie Renkum*. Renkum

Gemeente Renkum (augustus 2007). *Projectplan Heelsums beekdal*.

Gemeente Wageningen (juni 2009) *Bestemmingsplan Steenfabriek Plasserwaard*. Wageningen

Groot Bruinderink, G e.a. (2001). *De A12 overkomen: uitbreiding van het leefgebied van edelhert, wild zwijn en ree op de Veluwe met gebieden ten zuiden van de A12*. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-rapport 232

H+N+S Landschapsarchitecten e.a.(oktober 2005). *LandschapsOntwikkelingsPlan Renkum*. Utrecht.

Infoplan (december 2005). *Natuurkwaliteitsbeeld Gelderland. De ontwikkeling van een kwantitatief kwaliteitsbeeld voor de natuurgebieden van Gelderland*. Leerdam

Ministerie van LNV. *Ontwerpbesluit Veluwe*. Geraadpleegd op 8 juli 2008 via:
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/gebieden/057/N2K057_WB%20HVN%20Veluwe.pdf .

Natuurmonumenten. (mei 2008) *Natuurvisie Planken Wambuis 2008. Een woeste schoonheid*.

Nobbe, H. e.a. In opdracht van Waterschap Vallei en Eem (2003). *Watebeheersplan 2004-2007*. Nieuwegein, Anraad.

Probos. *Projectomschrijving natuurlijk historisch erfgoed Renkums Beekdal*.

Provincie Gelderland (januari 2002). *Water wijzer. Ecologische profielen van waternatuur in Gelderland. Deel A: Stromende wateren*.

Provincie Gelderland. (juni 2004) *Gelders Milieuplan 3*. HPC Arnhem.

Provincie Gelderland (december 2004). *Water leeft in Gelderland. Derde Waterhuishoudingsplan Gelderland 2005-2009*. HPC Arnhem

Provincie Gelderland (juni 2005) *Streekplan Gelderland 2005. kansen voor de regio's*.

Provincie Gelderland (maart 2006) *Dynamiek en vernieuwing op de Veluwe. Reconstructieplan Veluwe*. HPC Arnhem

Provincie Gelderland (2006). *Gebiedsplan Natuur en Landschap*. Geraadpleegd op 14 juli via:
<http://www.gelderland.nl/smartsite.shtml?ch=&id=233&menu=5509>.

Provincie Gelderland (2006). *Veluwe 2010, voortgangsrapportage*.

Provincie Gelderland (januari 2006). *Veluwe 2010, een kwaliteitsimpuls*.

Provincie Gelderland (juni 2006). *Schetsboek ecoducten Veluwe*. HPC Arnhem.

Provincie Gelderland (december 2006). *Vitaal Gelderland; Provinciaal MeerjarenProgramma Landelijk Gebied (pMJP) 2007-2014*. Arnhem.

Provincie Gelderland (januari 2007). *Hart van de Veluwe. ontsnipperingsmaatregelen in en rondom het Nationaal Park De Hoge Veluwe. visie en uitvoeringsprogramma*.

Provincie Gelderland (december 2003) *Stroomgebiedsvisie Veluwe*

Provincie Gelderland (maart 2009) *Uitvoeringsprogramma Harderwijk-Elburg 2009-2013*. Arnhem

Rijkswaterstaat (mei 2008). *Rivierverruiming Lexkesveer; Voor meer veiligheid en natuurontwikkeling*.

Provincie Gelderland (mei 2009) *Ontwerp Natuurbeheerplan Provincie Gelderland*.

TNO (juli 2004). *Binnenhaven Wageningen. Case beschrijving ten behoeve van studie. 'Economisch Belang Nederlandse Binnenhavens. In opdracht van de Nederlandse Vereniging van Binnenhavens.* Delft

Veenenbos en Bosch landschapsarchitecten. *Masterplan Papendal.* Geraadpleegd op 14 juli via:
<http://www.architectenweb.nl/aweb/projects/project.asp?PID=5502>

Waterschap Vallei en Eem (oktober 2003) *Waterbeheersplan Waterschap Vallei en Eem 2004-2007. Water in beweging.* Leusden

Waterschap Vallei en Eem (2005). *Nieuwsbrief Zuid-Veluwse beken. Herstel van de Oosterbeekse beken.* juni 2005 nr 3

Waterschap Vallei en Eem (2008). *Nieuwsbrief Zuid-Veluwse beken. Grootschalig herstel aan de Oorsprongbeek.* februari 2008 nr 5

Waterschap Vallei en Eem (XX) *Stroomgebied Zuid Veluwse Beken*

COLOFON

Opdrachtgever	: Provincie Gelderland
Project	: Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort
Dossier	: B8862
Omvang rapport	: 33 pagina's
Auteur	: Lyda Dik
Bijdrage	: Peter Westerink, Bart Jan Vreman
Interne controle	: Naam en paraaf
Projectleider	: Lyda Dik
Projectmanager	: Johan Heijmans
Datum	: 30 juli 2009
Naam/Paraaf	:

DHV B.V.

Water

Laan 1914 nr. 35

3818 EX Amersfoort

Postbus 1132

3800 BC Amersfoort

T (033) 468 20 00

F (033) 468 28 01

E info@dhv.com

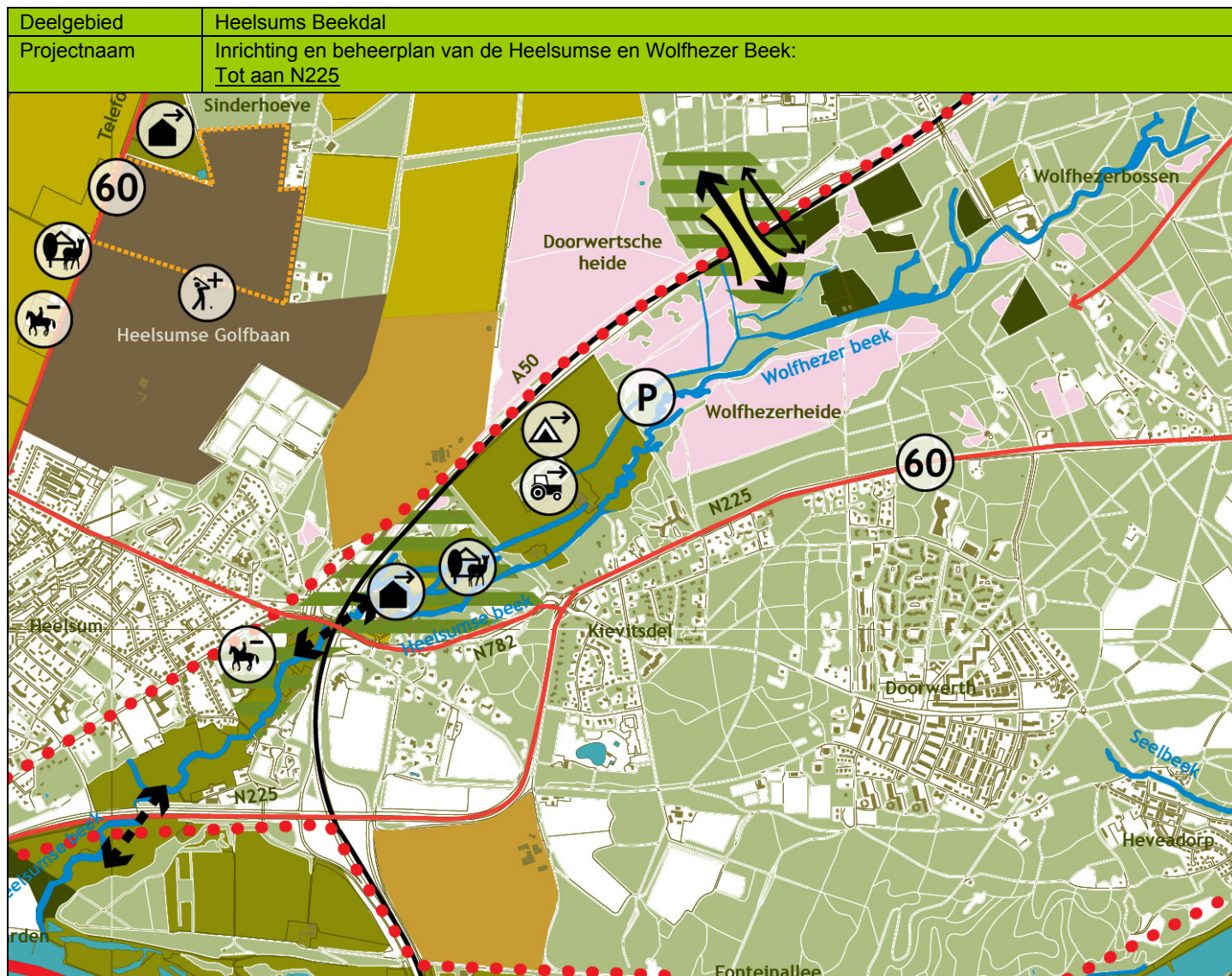
www.dhv.nl

BIJLAGE 1 Kostenraming uitvoeringsprogramma 2009-2013

PM opnemen in rapportage, voor concept zie bijgevoegd excel document.

DHV B.V.

BIJLAGE 2 Projectbeschrijvingen uitvoeringsprogramma 2009-2013

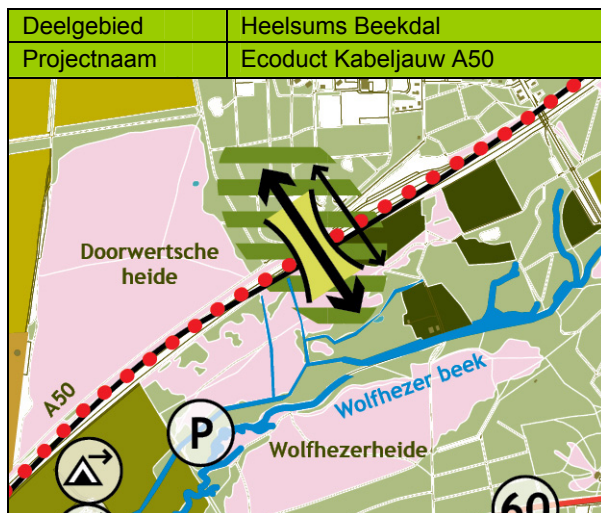

Deelgebied	Heelsums Beekdal
Projectnaam	Inrichting en beheerplan van de Heelsumse en Wolfhezer Beek: <u>Tot aan N225</u>
Bijdrage PMJP doelen	1.1, 1.2, 2.1.2, 3.2, 4.1, 4.2, 6.1 en 6.2
Beschrijving	<i>Visie</i> De Wolfhezer beek ontspringt in de Wolfhezerbossen. In het bosrijke gebied worden plaatselijk diepe sprengkoppen aangetroffen. Ontwatering vindt niet meer plaats, de Wolfhezerbeek is hierdoor waterdragend en bij grote neerslaghoeveelheden waterafvoerend. De Heelsumse beek is bovenstrooms opnieuw ingericht en meandert op natuurlijke wijze door het landschap. De waterkwaliteit van de Heelsumse beek voldoet aan de van het hoogste ecologische niveau. Het agrarische gronden zijn omgevormd naar nieuwe natuur. De belevingswaarde van het beeklandschap is sterk toegenomen, paardeweitjes en volkstuinen zijn landschappelijk ingepast of verplaatst, de papierfabriek is ingepast in het landschap en camping Kabeljauw is gesaneerd. Vanaf de A50 komen de Wolfhezer- en Heelsumse beek op natuurlijke wijze samen en meanderen door het dal naar de uiterwaarden. De oevers zijn natuurvriendelijk ingericht en migreerbaar voor diverse faunasoorten. <i>Situatie</i> Door de grondwateronttrekkingen en versnelde afvoer staan de watergangen van de Wolfhezerbeek soms droog. De Heelsumse beek voert daarentegen permanent water. Bij de A50 lopen de beken door betonnen goten en door duikers onder de Utrechtseweg en de A50 door, komen bij elkaar en lopen als één beek door het dal verder naar de N225. De duikers onder N225 zijn lang, migratiemogelijkheden voor niet-zwemmende of niet-vliegende soorten is hierdoor nauwelijks aanwezig. Daarnaast is het middengebied sterk versnipperd door het huidige gebruik van landbouw, paardeweitjes, industrie e.d. De bereidwillendheid van partijen om de landschappelijke kwaliteit van het beekdal te verbeteren is groot, zo heeft Staatsbosbeheer ter ondersteuning van de uitvoering van het Landschappelijk Ontwikkelingsplan een financiële bijdrage geleverd aan de gemeente Renkum en natuurmonumenten geld gereserveerd voor het opstellen van een integraal plan. Als voorbeeld zijn diverse maatregelen genomen om meer water in de Heelsumse en Wolfhezerbeek te krijgen, meer recreatie langs de beek mogelijk te maken en vismigratie te bevorderen. <i>Maatregelen: zie volgende pagina</i>

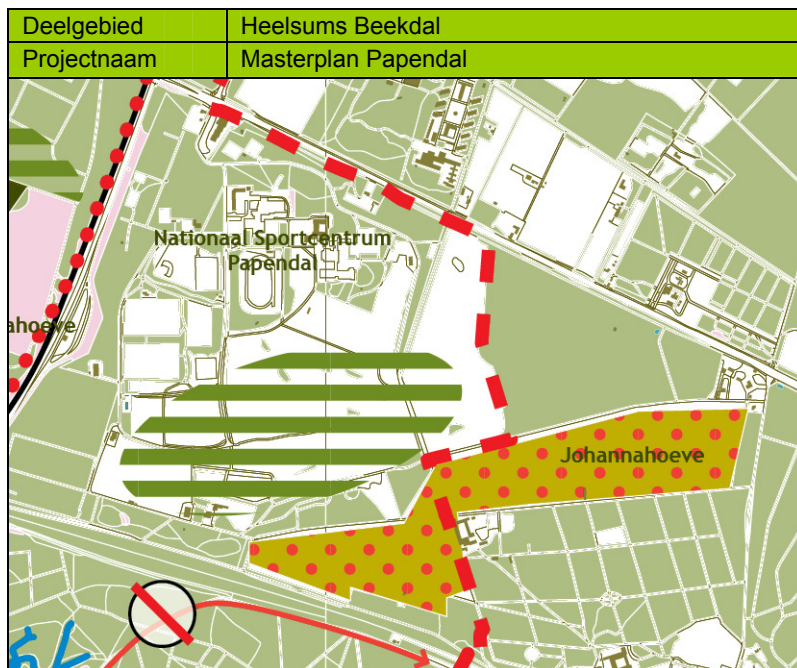
DHV B.V.

Deelgebied		Heelsums Beekdal
Projectnaam		Inrichting en beheerplan van de Heelsumse en Wolfhezer Beek: Tot aan N225
		<i>Maatregelen</i>
	1	Opstellen beheer- en inrichtingsplan: Doel van dit plan is om een integraal inrichtings- en beheerplan op te stellen als basis voor de uitvoering met aandacht voor de verbetering van de waterkwaliteit, bevorderen natuurlijke doorstroming, vispasseerbaarheid, landschappelijke uitstraling, cultuurhistorie en recreatieve beleefbaarheid
		<i>Maatregelen voortkomend uit het beheer- en inrichtingsplan</i>
	2	Hydrologisch maatregelen beken en sprengen Wolfhezer beken (aansluitend op onderzoek van Vitens en expertmeeting)
	3	Actualisatie beheerplan Natuurmonumenten
	4	Ecologische en landschappelijk herinrichting middenloop Heelsumse beek (oa nieuwe natuur): landschappelijke inpassing of aankoop papierfabriek Schut, inpassen volkstuinten en paardenweides en herinrichten gebied tussen N782-A50 (voor passeer- en migreerbaarheid zie 'Faunapassages')
	5	Saneren/verplaatsen terreinen Gerritsen: Saneren camping Kabeljauw en verplaatsen agrarisch bedrijf
	6	Herinrichten voormalige terreinen Gerritsen: omvormen naar nieuwe natuur (publieke realisatie)
	7	Verbeteren migratiemogelijkheden van de oevers tussen Heelsum en N782
PMJP prestatie	4,6	62,3 ha natuurontwikkeling
	5	1 agrarisch bedrijf verplaatsen
	5	xx ha saneren Camping Kabeljauw
Kosten	1	pm: dekking € 50.000 ILG contract Natuurmonumenten, bijdrage van SBB aan LOP (€ 5000), budget vanuit LOP gemeente Renkum
	2	pm: dekking €25.300 ILG contract Natuurmonumenten
	6	€ 47.960 gereserveerd voor inrichtingsplan nieuwe natuur ILG contract Natuurmonumenten
		pm: 3, 4, 5,7 nagaan mogelijkheden financiering vanuit LOP, watergebiedsplan, nationaal landschap, wegenbeheer provincie
Kostenverdeling	1	Provincie xx%, Natuurmonumenten xx%, gemeente xx%, SBB xx%, waterschap xx%
	2	Natuurmonumenten xx%, waterschap xx%, provincie xx%, Vitens xx%
	3	Natuurmonumenten 100%
	4	Provincie xx%, Natuurmonumenten xx%, SBB xx%, gemeente xx%, waterschap xx%, particulieren xx%,
	5	Provincie xx%, gemeente xx%, natuurmonumenten xx%, particulierxx%
	6	Natuurmonumenten xx% (ILG budget)
	7	provincie xx%, waterschap xx%
Trekker		Natuurmonumenten (1,3, 6), gemeente Renkum (4), Dienst Landelijk Gebied (5) en waterschap Vallei en Eem (2,7)
Overige actoren		Gemeente, Vitens, Jurrius, Gerritsen, Schut en overige particuliere eigenaren en gebruikers
Eigendom, beheer en onderhoud		Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en particulieren
Planning		2010 (1), 2010-2013 (2,7), 2011-2013 (3-5), 2013 (6)

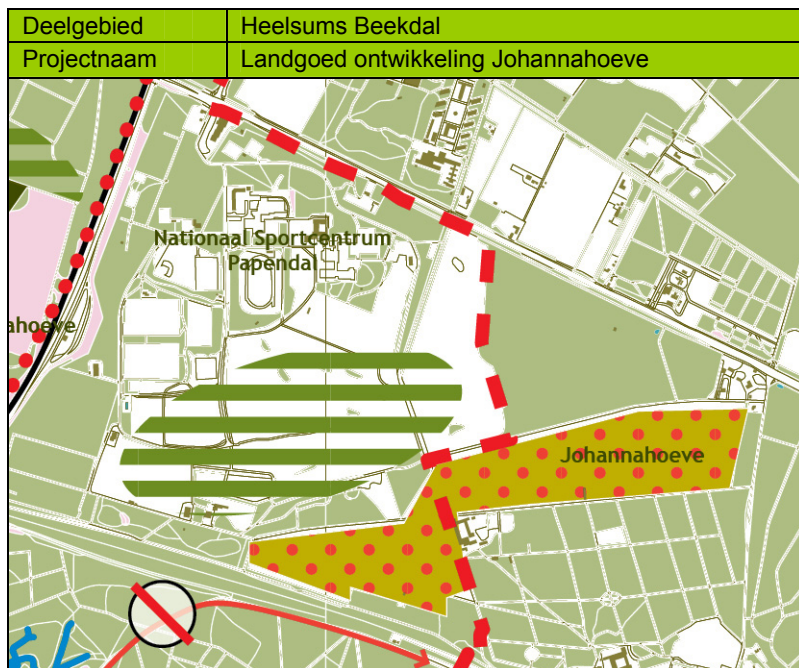
DHV B.V.

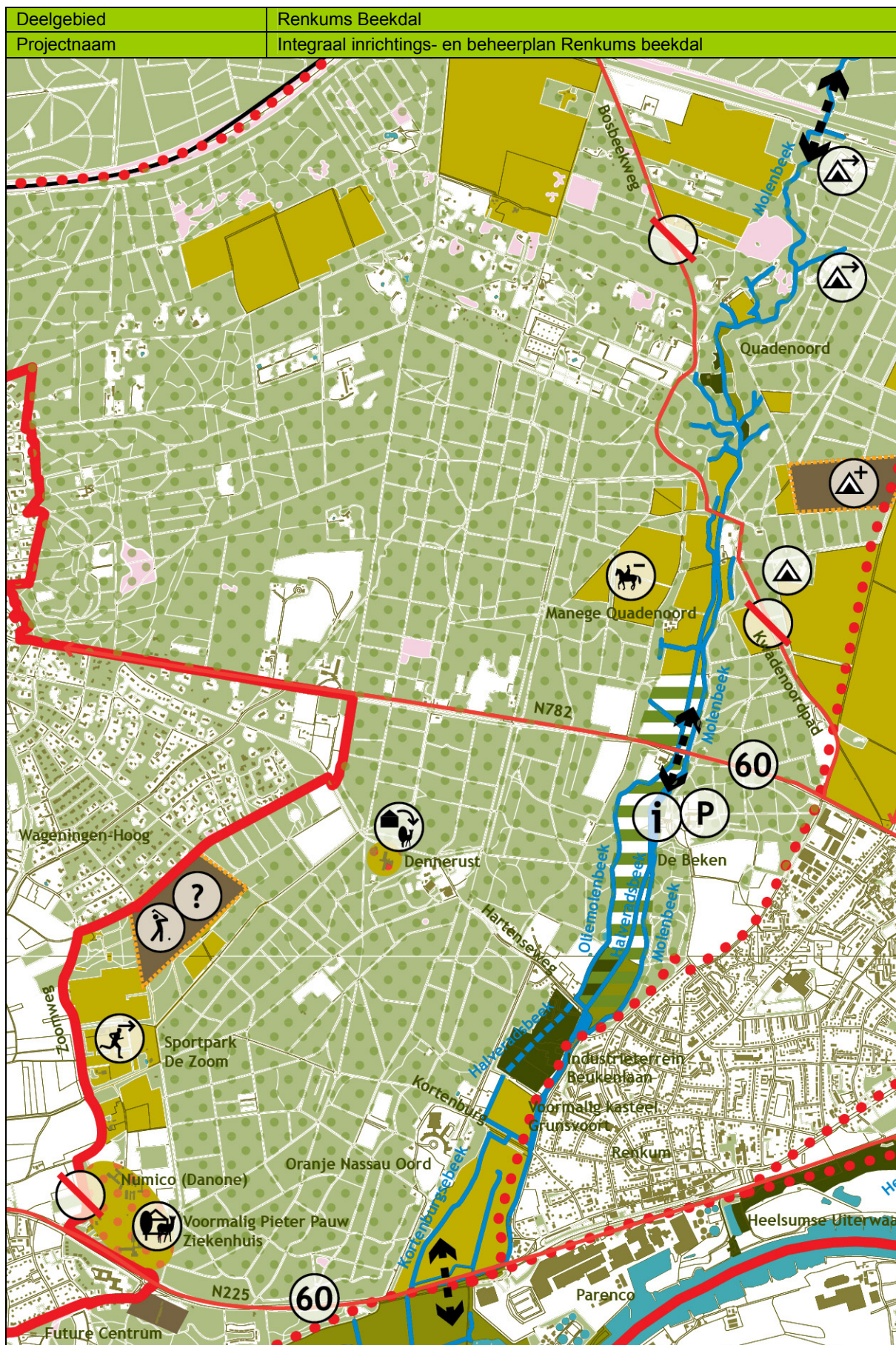
Deelgebied	Heelsums Beekdal	
Projectnaam	Ecoduct Kabeljauw A50	
Bijdrage PMJP doelen	1.1.2 en 3.2	
Beschrijving	<i>Visie</i> Ecoduct Kabeljauw zorgt ervoor dat de natuurgebieden Wolfhezer en Doorwerthse Heide met elkaar in verbinding staan. Het ecoduct bevordert de uitwisseling van verschillende doelsoorten en verbindt de verschillende natuurdoeltypen. Aan weerszijden van het ecoduct Kabeljauw komen droge heidevelden, extensieve droge graslanden, naaldbossen, gemengde bossen, oude loofbossen en beken voor. Het ecoduct wordt gebruikt door grote en kleine zoogdieren, reptielen, amfibieën, insecten en vogels. Ten westen van de A50 is de groene corridor ten behoeve van warmteminnende soorten half open ingericht. Onder het ecoduct liggen 2x3 rijstroken en een ruitpad. Tevens is een gescheiden recreatiepassage voor wandelaars en fietsers aangelegd.	
	<i>Situatie</i> Op dit moment is het zuidwestelijke deel van de Veluwe versnipperd. De A50 doorsnijdt rigoreus het oorspronkelijk aaneengesloten heidelandschap van de Wolfhezer en Doorwerthse Heide. Ook verstoort de A50 de ecologische relatie tussen andere natuurgebieden die langs de Heelsumse en de Renkumse beek liggen.	
	<i>Maatregelen</i>	
	1	Opstellen en uitvoeren inrichtingsplan ecoduct A50 (oostzijde): Te nemen maatregelen: kappen en plaggen, het plaatsen van rasters, aanleggen van routes en paden, voorlichting en monitoring.
	2	Aanleg ecoduct Ecoduct Kabeljauw A50 ten behoeve van (kleine) doelsoorten
	3	Aanleg gescheiden recreatiepassage
PMJP prestatie	1 Ecoduct	
Kosten	1	€ 66.163
	2	€ 5.000.000
	3	pm
Kostenverdeling	1	Natuurmonumenten 100% (ILG)
	2	Rijkswaterstaat 100%
	3	pm: Rijkswaterstaat en provincie Gelderland
Trekker	Rijkswaterstaat (2-3) en Natuurmonumenten (1)	
Overige actoren	Provincie Gelderland en Gemeente Renkum	
Eigendom, beheer en onderhoud	Rijkswaterstaat (eigendom en onderhoud: constructie) en Natuurmonumenten (beheer: natuurlaag)	
Planning	Plan 2009 (1) en uitvoering 2013 (2-3), uitvoering is afhankelijk van verbreding A50 door Rijkswaterstaat	

Deelgebied	Heelsums Beekdal
Projectnaam	Masterplan Papendal
Bijdrage PMJP doelen	1.1
Beschrijving	<i>Visie</i> Sportvoorzieningen op het Nationaal Sport Centrum Papendal zijn opnieuw ingericht waarbij in het zuiden en aan de randen van de sportaccommodatie meer ruimte voor natuur is ontstaan; hieruit zijn een aantal activiteiten teruggetrokken. In het noorden concentreert de bestaande en nieuwe bebouwing zich tot een samenhangend complex. Een langgerekte sportboulevard verbindt alle voorzieningen met elkaar. De sporter maakt op Papendal gebruik van een functionele en natuurvriendelijke sportaccommodatie met een goede infrastructuur. <i>Situatie</i> De sportaccommodatie ligt in de Veluwe bossen en fungeert als een gerenommeerd trainingscentrum voor het leveren van topprestaties en talentontwikkeling. De huidige accommodaties sluiten niet meer aan op het gewenste voorzieningsniveau. Daarnaast is de verkeersstructuur en parkeeropzet ondoorzichtig en onvoldoende. Als gevolg van gewenste herinrichting wordt bos gekapt. Het is wenselijk binnen het projectgebied boscompensatie uit te voeren. In het zuiden van de accommodatie is waarschijnlijk te weinig ruimte beschikbaar waardoor elders binnen de Renkumse poort bos/natuurcompensatie plaats kan vinden. <i>Maatregelen</i> 1 Herinrichten sportvoorzieningen, accommodaties en infrastructuur 2 Bos/natuurcompensatie realiseren in zuidzijde plangebied of Renkumse Poort
PMJP prestatie	pm: xx ha bos- en natuurcompensatie
Kosten	pm
Kostenverdeling	Particulier 100% (1)
Trekker	1 NOC NSF 2 gemeente Arnhem
Overige actoren	Gemeente Arnhem en gebruikers
Eigendom, beheer en onderhoud	NOC NSF
Planning	Uitvoering gereed in 2017 (1)

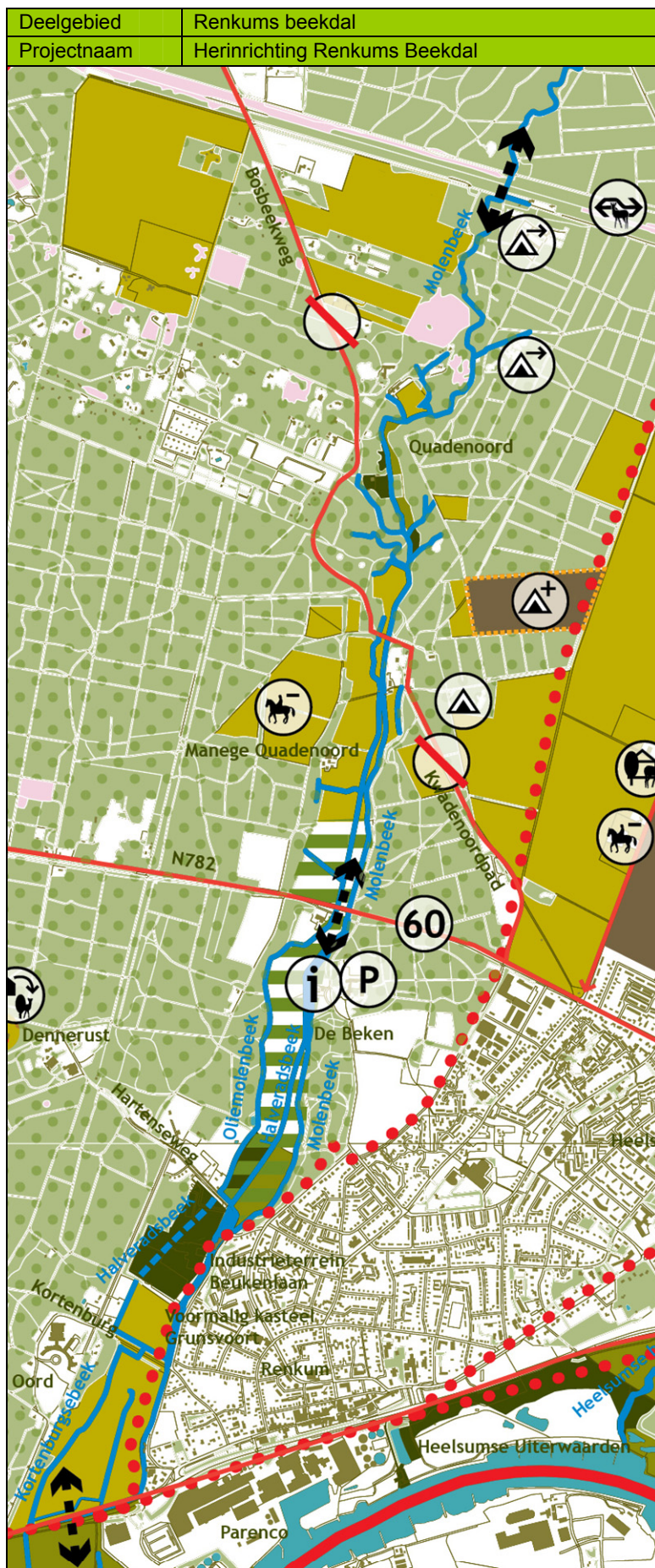
Deelgebied	Heelsums Beekdal
Projectnaam	Landgoed ontwikkeling Johannahoeve
Bijdrage PMJP doelen	1.1 , 3.2, 4.1, 4.2
Beschrijving PMJP prestatie	<i>Visie</i> Landgoed Johannahoeve is door de bosrijke omgeving met kenmerkende bos- en landgoedelementen en hoogteverschillen een aantrekkelijk gebied voor de recreant. Middels een landgoedontwikkeling stimuleert de gemeente Arnhem de eigenaar om de gronden om te vormen naar natuur en open te stellen voor het publiek. <i>Situatie</i> De Johannahoeve kent een historisch verleden. Een deel van de gronden is op dit moment in agrarisch gebruik waardoor de aanluiting met de omliggende natuurgebieden niet volledig is. Door landgoed ontwikkeling wil de gemeente Arnhem deze landbouwgronden omvormen naar natuur.
Kosten	1 <i>Maatregelen</i> Landgoed ontwikkeling: natuurontwikkeling en realisatie landgoed: rood-voor-groen 39,5 ha landgoed en natuurontwikkeling 0 (kosten natuurontwikkeling worden gedekt door landgoed ontwikkeling)
Kostenverdeling	100% particulier
Trekker	particulier
Overige actoren Eigendom, beheer en onderhoud	Gemeente Arnhem en provincie Gelderland Particulier
Planning Deelgebied	pm Heelsums Beekdal
Projectnaam	Landgoed ontwikkeling Johannahoeve
Bijdrage PMJP doelen	1.1 , 3.2, 4.1, 4.2
Beschrijving	<i>Visie</i>

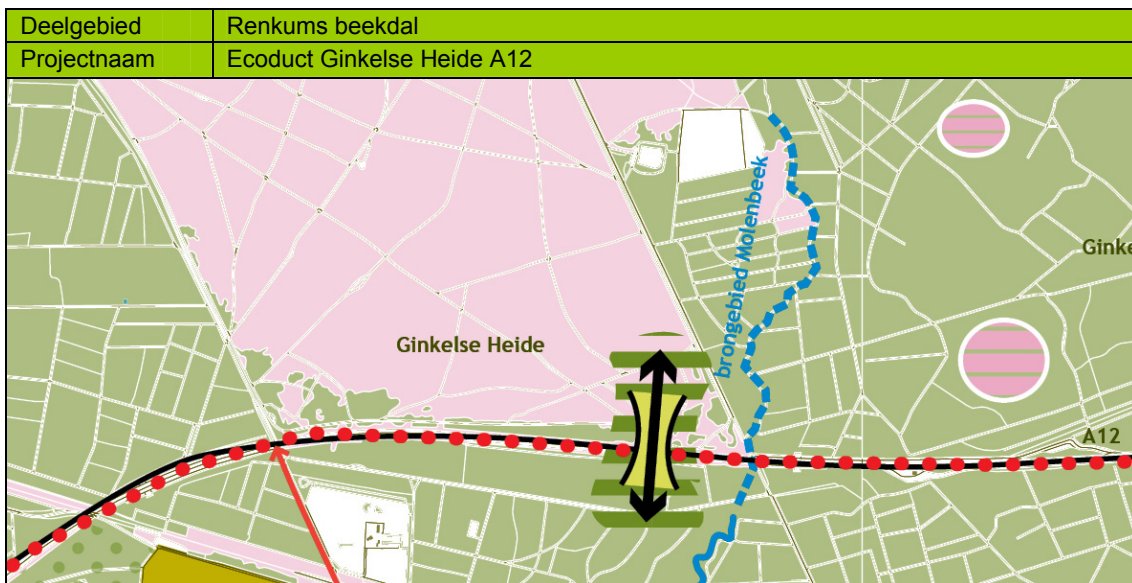
Deelgebied	Renkums beekdal
Projectnaam	Integraal inrichtings- en beheerplan Renkums beekdal
Bijdrage PMJP doelen	1.1, 1.2, 2.1.2, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 6.1, 6.2
Beschrijving	<i>Visie</i> Het Renkums beekdal is een uniek beekdal met karakteristieke natuur en cultuurhistorische waarden en ruimte voor recreatie. Natuur, grondgebruik en integraal (bos)beheer tussen overheid en de verschillende particulieren is goed op elkaar afgestemd. Het beekdal wordt gekenmerkt door een langgerekt smal half open landschap met een hoofdbeek en een aantal parallel lopende nevenbeken, omsloten door gevarieerde bossen. De middenloop van het beekdal bestaat uit moerasgebieden tussen de parallel lopende beken en uit weilanden die begrensd worden door bossen. Daarom heen zijn de bosgebieden die een beschut gebied vormen voor fauna. Hydrologisch gezien is het beekdal op orde. De beek stroomt vanaf de oorsprong tot aan de Rijnmonding meanderend door het landschap. Ten behoeve van migratie van doelsoorten (vissen, amfibieën, etc) zijn harde objecten verwijderd. Verder stroomt voldoende en schoon water door de beken en doordat het watersysteem grote hoeveelheden water kan bergen wordt de Rijn bij hoog water niet extra belast. De cultuurhistorische waarden zijn beleefbaar gemaakt en de recreant kan optimaal genieten van het landschap en de natuur. <i>Situatie</i> De beek ontspringt ten noorden van de spoorlijn Utrecht-Arnhem en wordt gevoed door enkele sprengen. De benedenloop van de beek kent in tijden van grote regenval en hoge rivierstand een drassige bodem. Door verstedelijking, versnippering en verrommeling aan de randen ontbreekt de landschappelijke continuïteit en herkenbaarheid van het beekdal. Om het gebied vanuit landschappelijk oogpunt, cultuurhistorie, ecologie en ten behoeve van recreatie beter te laten functioneren zijn inrichtingsmaatregelen en afstemming nodig. <i>Maatregelen</i> 1 Opstellen beheer- en inrichtingsplan Renkumse Beken 2 Uitvoeren integraal bosbeheer 3 Manege Quadenoord extensiveren en landschappelijk inpassen: negatieve invloed op waterkwaliteit door bemesting voorkomen 4 Maatregelen om de particuliere landgoederen landschappelijk, ecologisch en qua toegankelijkheid te verbeteren 5 Uitvoeringsprojecten cultuurhistorie zoals kasteelplek Grunsvoort, watermolen Quadenoord e.d. 6 Zoneren recreatie in verband met rust in natuur-/productiebos 7 Herstel laanbeplanting nabij De Beken, Lindenpriel en productiebos
PMJP prestatie	2 pm
Kosten	1 pm: € 68.043 ILG contract Staatsbosbeheer (gebiedsvisie)
Kostenverdeling	1 Staatsbosbeheer, gemeenten, particulieren, waterschap pm: 2-7
Trekker	1 Staatsbosbeheer (1), pm 2-7
Overige actoren	Gemeenten, Waterschap Vallei & Eem, provincie Gelderland, Stichting Quadenoord, Stichting Oranje Nassau's oord, particulieren en overige gebruikers
Eigendom, beheer en onderhoud	Staatsbosbeheer, Quadenoord, Stichting Oranje Nassau's oord, waterschap, gemeenten Ede, Wageningen, Renkum, provincie, particulieren
Planning	2010 plan (1), 2011-2018 uitvoering (2-7)

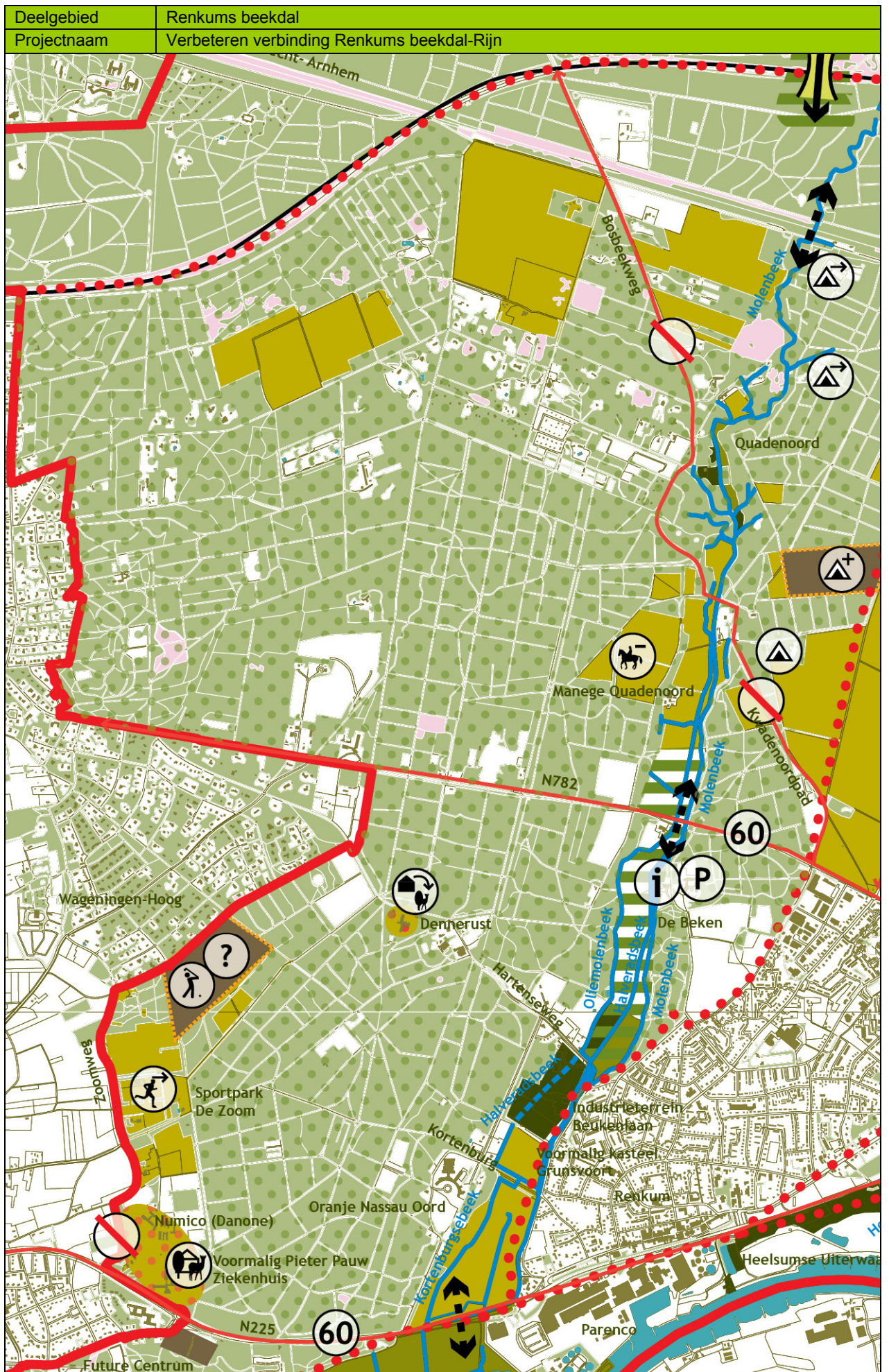
Deelgebied	Renkums Beekdal	
Projectnaam	Herontwikkeling Informatiecentrum De Beken	
Bijdrage PMJP doelen	3.3	
Beschrijving	<i>Visie</i> De Beken is een centraal gelegen informatiecentrum voor het Renkums Beekdal. Het informatiecentrum dient als start- en informatiepunt voor beheerders en gebruikers van het gebied. Vanaf De Beken vertrekken diverse gerenoveerde wandel- en fietspaden die aansluiten op bestaande routes van de Renkumse Poort. De buitenruimte in overeenstemming met de nieuwe functie aangepast. Dit betekent een deels nieuw routing van wandelpaden, het aanleggen van een educatieve tuin, een waterspeelplaats nabij de naastliggende beek, een klein speelbos en een accentuering van de verbindingroute (300 meter) tussen het gebouw de Beken en de naastliggend Everwijnsgoed (centrum ter bevordering van kunst en cultuur) met natuur gerelateerde kunst. Op het terrein is tevens een ruim opgezette parkeerplaats aanwezig welke onderdeel uit maakt van de Veluwe-P, parkeerplaatsen met minder dan 6 plekken zijn in de omgeving van het informatiecentrum verwijderd.	
	<i>Situatie</i> De gebouwen en het buitenterrein van het informatiecentrum De Beken voldoen op dit moment niet aan de wensen van beheerders en gebruikers. Verspreidt in de omgeving liggen een aantal kleine parkeerplaatsen terwijl de parkeerruimte op het buitenterrein van het informatiecentrum onvoldoende is. Verspreide kleine parkeergelegenheden is vanuit 'Veluwe-P' ongewenst.	
	<i>Maatregelen</i> 1 Herontwikkeling gebouw De Beken 2 Buitenruimte De Beken 3 Parkeergelegenheid De Beken (in kader van Veluwe-P)	
	1	1 stuks
PMJP prestatie	2	11 ha
	3	1 stuks
Kosten	1	€ 700,000: €355.000 ILG contract SBB, 33.990 ILG contract NM,
	2	€ 345.500
	3	€ 97.500
Kostenverdeling	1	XX% ongedekt, gedekt € 355.000 (ILG Staatsbosbeheer 25%), € 33.990 (ILG Natuurmonumenten)aanvulling van alle stuurgroep partijen pm
	2	Provincie Gelderland 75% (ILG) / Staatsbosbeheer 25%
	3	Provincie Gelderland 75% (ILG) / Staatsbosbeheer 25%
Trekker	Staatsbosbeheer (1-3)	
Overige actoren	Natuurmonumenten, gemeenten, provincie, waterschap Vallei en Eem, Dienst Landelijk gebied en diverse landgoederen en overige betrokkenen	
Eigendom, beheer en onderhoud	Staatsbosbeheer	
Planning	2010 (2 en 3), 2013 (1)	

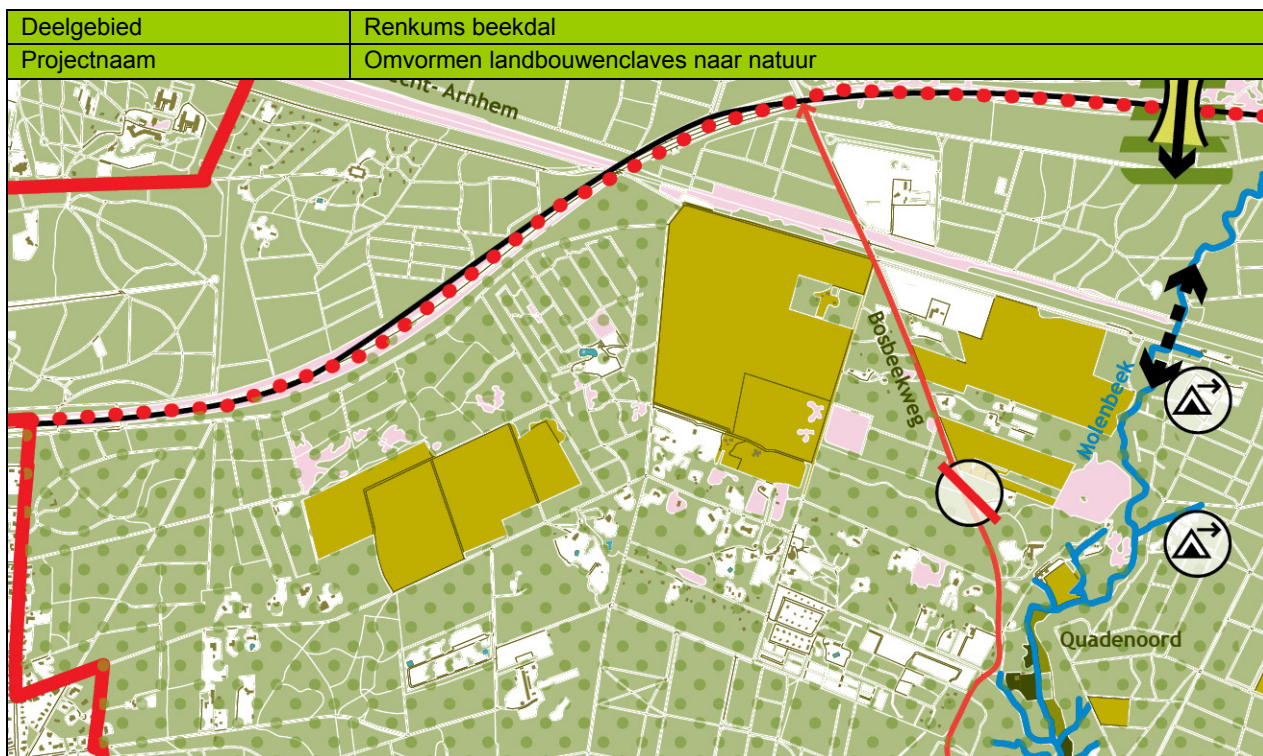
Deelgebied	Renkums Beekdal	
Projectnaam	Herinrichting Renkums Beekdal	
Bijdrage PMJP doelen	1.1, 4.1 en 6.1	
Beschrijving	<i>Visie</i> Uniek aan het beekdallandschap is het kenmerkende sprengstelsel. De beek is vanaf de oorsprong tot aan de rijnmonding zichtbaar en beleefbaar. Quadenoord, Oranje Nassau Oord en het industrieterrein Beukenlaan passen in het gevarieerde landschap. De Molenbeek, Halveradsbeek, Oliemolenbeek en Kortenburgsebeek zijn hydrologisch op orde, bezitten schoon stromend water en herbergen een aantal poelen met stilstaand water. Het waterbergend vermogen van het watersysteem is goed. De beken voldoen aan de hoogste ecologische waterkwaliteit en herbergen een hoge diversiteit aan plant- en diersoorten.	
	<i>Situatie</i> Het huidige bekensysteem is als gevolg van industriële en recreatieve activiteiten op diverse plaatsen cultuurtechnisch ingericht. Ten noorden van het spoor ontspringt de Molenbeek, door veranderende gebruiksfuncties heeft de beek haar oorspronkelijke functie als brongebied (deels) verloren. Het functioneren van het bekensysteem wordt ondermeer bepaald door obstakels zoals de weg Kortenburg, de N225 en restanten van het industriegebied de Beukenlaan.	
	<i>Maatregelen</i>	
	1	Herinrichten brongebied Molenbeek ten noorden van het spoor (Arnhem - Ede-Wageningen)
	2	Herinrichten voormalig industrieterrein Beukenlaan: traject Halveradsbeek verleggen, inrichten nieuw traject Kortenburgse beek en verwijderen cascade
	3	Herinrichten terrein/gebied tussen Schelpenpad en Hartenseweg
	4	Herinrichten Kortenburgsebeek tussen N225 en Oranje Nassau Oord
PMJP prestatie	1	1500 m beek
	3	14 ha natuurontwikkeling
	4	780 m
Kosten	1	pm: gedekt € 30.000 (inrichtingsplan) ILG contract gemeente Ede
	2	pm: gedekt € 30.000 (inrichtingsplan) ILG contract gemeente Ede
	3	€326.990 (gedekt ILG SBB)
	4	pm
Kostenverdeling	1	Gemeente Ede xx%, waterschap xx%, SBB xx %
	2	Gemeente Renkum xx%, provincie xx%, SBBxx%
	3	Staatsbosbeheer (ILG) 25%, provincie 75%
	4	Provincie xx%, waterschap xx%, particulier xx%
Trekker	Gemeente Ede (1), Dienst Landelijk Gebied (2), Staatsbosbeheer(3), WVE(4)	
Overige actoren	Staatsbosbeheer, gemeenten, provincie Gelderland, ONO en overige particulieren en gebruikers	
Eigendom, beheer en onderhoud	Staatsbosbeheer, Quadenoord, Stichting Oranje Nassau's oord, pm	
Planning	2009-2011 (uitvoering) (1), 2010 (2,3) en pm (4)	

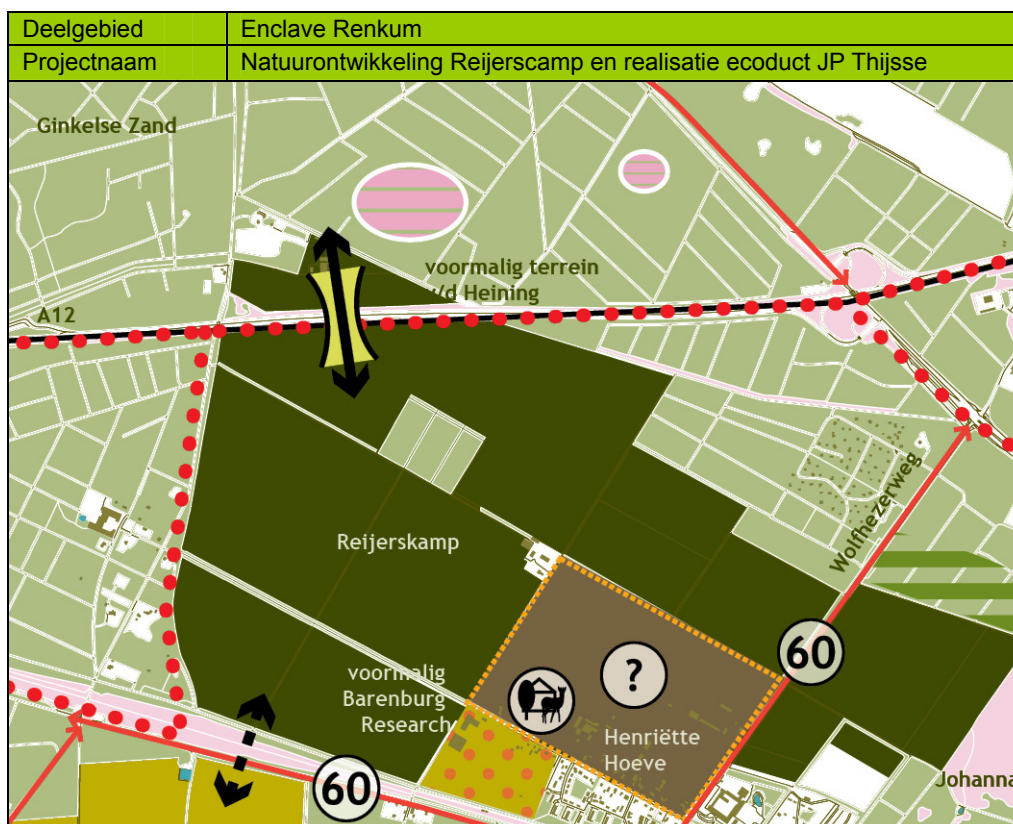
Deelgebied	Renkums Beekdal	
Projectnaam	Ecoduct Ginkelse Heide A12	
Bijdrage PMJP doelen	1.1	
Beschrijving	<i>Visie</i> Het ecoduct Ginkelse Heide zorgt ervoor dat de Ginkelse Heide en het bosrijke deel ten zuiden van de A12 met elkaar in verbinding staat. Het ecoduct bevordert de uitwisseling van verschillende plant- en diersoorten, met name gericht op de edelhert, ree en wilde zwijn. Aan weerszijden van het ecoduct de Ginkelse Heide komen droge heidevelden, extensieve droge graslanden, naaldbossen, gemengde bossen, oude loofbossen en beken voor. Onder het ecoduct liggen 2x3 rijstroken van de A12.	
	<i>Situatie</i> Aan de noordzijde van de A12 komen op dit moment edelherten en wilde zwijnen voor; reeën komen voor aan weerszijden van de A12. De A12 werkt als een harde barrière en zorgt voor een versnipperende werking. Ook het ontbreken van rust is een knelpunt bij de instandhouding van de drie genoemde soorten.	
	<i>Maatregelen</i>	
	1	Ecoduct A12 verbinding Renkums beekdal - Ginkelse heide
	2	Realiseren rustgebieden rondom ecoduct
PMJP prestatie	1	1 ecoduct
	2	xx ha nieuwe natuur
Kosten	1	€ 6.500.000 (idem JP Thijssse)
	2	€ 100.000
Kostenverdeling	1	RWS 75 %, Provincie 25%
	2	gemeente Ede 12,5%, SBB 12,5%, provincie 75%
Trekker	RWS(1), gemeente Ede (2)	
Overige actoren	SBB, provincie	
Eigendom, beheer en onderhoud	gemeente Ede, SBB	
Planning	2013	

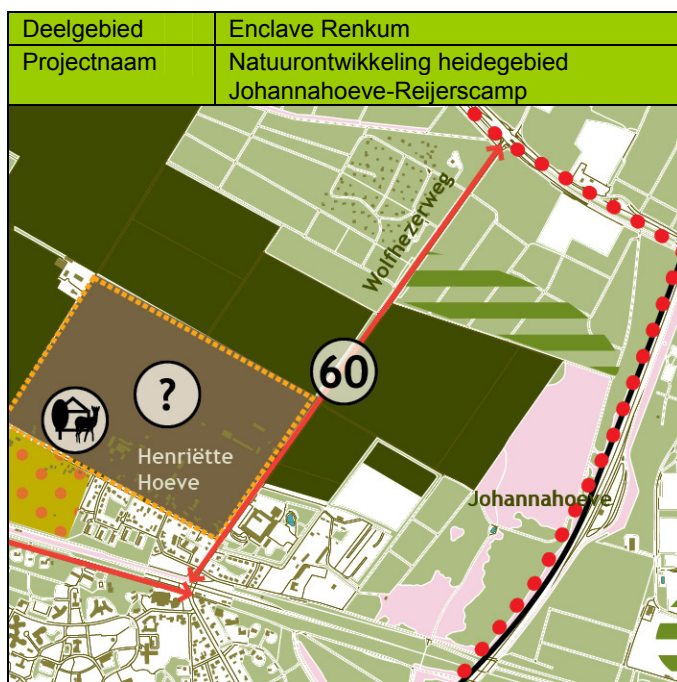
Deelgebied	Renkums Beekdal	
Projectnaam	Verbeteren verbinding Renkums beekdal-Rijn	
Bijdrage PMJP doelen	1.1	
Beschrijving	<i>Visie</i> De faunapassage over de N225 zorgt voor een goede uitwisseling van plant- en diersoorten tussen het Renkums beekdal en de uiterwaarden. Voor het creëren van rust, in de omgeving van de passage, zijn een aantal wegen afgewaardeerd tot 60 km/u wegen, waarbij kleine onverharde wegen alleen toegankelijk zijn voor bestemmingsverkeer. Ongewenste bebouwing is gesaneerd in dit gebied.	
	<i>Situatie</i> De N225 en de hoeveelheid 'rode' voorzieningen dragen in het zuidelijk deel van het Renkums beekdal sterk bij aan de versnippering van het landschap. Door de hoge toegestane snelheid van 80 km/u en door het ontbreken van een faunapassage is de provinciale weg ook een belangrijke barrière bij de verbinding tussen het Renkums beekdal en de uiterwaarden. Bedrijven in het zuidelijk deel van het Renkums beekdal (o.a. rond Wageningse Berg) dienen verplaatst of uitgekocht te worden. In verband met geplande nieuwbouw op het voormalige terrein van het Pieter Pauw ziekenhuis is een budget van 3,2 miljoen euro beschikbaar als rood voor groen compensatie, dit bedrag kan mogelijk geïnvesteerd worden in het gebied.	
	<i>Maatregelen</i> 1 Aanleg faunapassage N225 en snelheidsbeperking tot 60 km/u 2 Afsluiten Bosrandweg en Kwadenoordpad/ Bosbeekweg voor doorgaand verkeer 3 Hergebruik Future Centre (F.C.) Wageningen 4 Realiseren woningen op locatie Pieter Pauw Ziekenhuis en groen compensatie 5 Realiseren woningen op locatie Pieter Pauw Ziekenhuis 6 Slopen Numico (Danone) 7 Verwerven/slopen Dennerust 8 Verplaatsen sportpark De Zoom, omvormen naar natuur 9 Verplaatsen Wageningse Golfbaan	
PMJP prestatie	1	1 Faunapassage
	5	Gebiedsontwikkeling Pieter Pauw Ziekenhuis / Dennerust
	8	22,5 ha nieuwe natuur
Kosten	1	€ 60.000
		pm 2-9
Kostenverdeling	1	Provincie Gelderland 30%, niet gedekt 70%
Trekker		Provincie Gelderland (1-2), Dienst Landelijk Gebied (6-7), gemeente Wageningen (3, 8-9), Stichting FC Wageningen (4) en projectontwikkelaar (5)
Overige actoren		Gemeenten Renkum, Staatsbosbeheer, provincie Gelderland, Wageningse Golfbaan, particulieren en overige betrokkenen
Eigendom, beheer en onderhoud		Provincie Gelderland (N225), Gemeente Wageningen, Stichting FC Wageningen en pm
Planning		pm

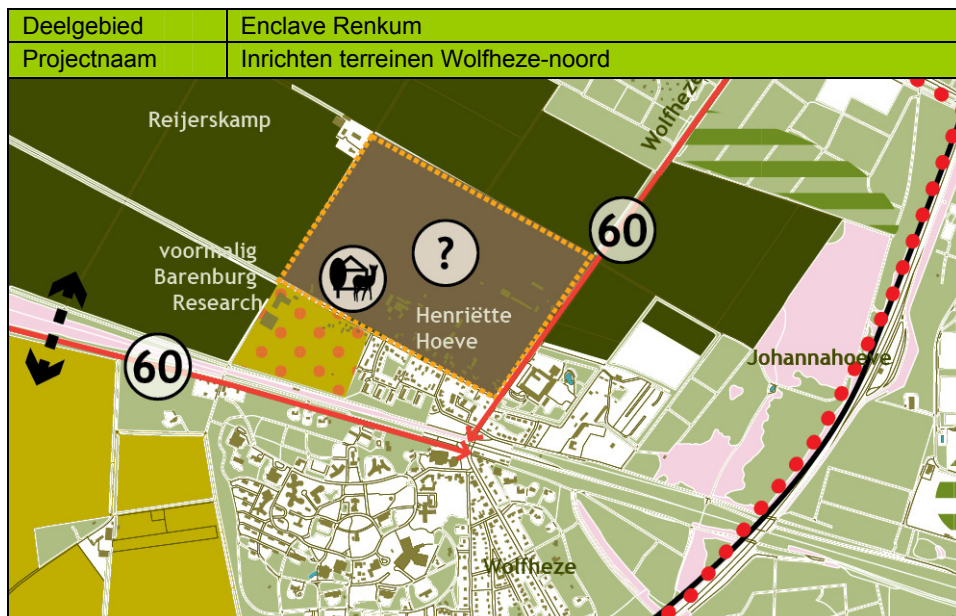
Deelgebied	Renkums Beekdal
Projectnaam	Omvormen landbouwenclaves naar natuur
Bijdrage PMJP doelen	1.1
Beschrijving	<i>Visie</i> Particuliere beheerders en landbouwers maken gebruik van subsidieregelingen voor natuur- en landschapsbeheer, middels deze regelingen zijn natuur- en milieudoelen gerealiseerd. <i>Situatie</i> Versnipperd door het Renkums beekdal liggen verschillende landbouwenclaves. De landbouwenclaves zorgen voor verstoring van omliggende natuurgebieden. <i>Maatregel</i> Enclaves omvormen naar natuur (stimuleren middels SAN)
PMJP prestatie	97 ha nieuwe natuur
Kosten	pm: programma beheer
Kostenverdeling	100% provincie
Trekker	Dienst Landelijk Gebied
Overige actoren	Gemeente Ede, particulieren en overige gebruikers
Eigendom, beheer en onderhoud	Particulieren, pm
Planning	2009-2013

Deelgebied	Enclave Renkum	
Projectnaam	Natuurontwikkeling Reijerscamp en realisatie ecoduct JP Thijssse	
Bijdrage PMJP doelen	1.1, 1.4, 1.5, 2.1 en 3.2	
Beschrijving	<i>Visie</i> Voormalige landbouwgebieden Reijerscamp en Van de Heining zijn tezamen ontwikkeld tot een afwisselend natuurgebied met naaldbossen, gemengde bossen, oude loofbossen, droge heidevelden met natte plekken en heischrale graslanden. Door de aanleg van ecoduct JP Thijssse is de verbinding tussen de Veluwe en de uiterwaarden gerealiseerd. Het natuurgebied de Reijerscamp sluit goed aan op de voormalige terreinen van Van de Heining en natuurgebied Planken Wambuis ten noorden van de A12. Edelherten en wilde zwijnen maken dankbaar gebruik van het natuurgebied, middels een raster aan weerszijden van de snelweg worden deze soorten over de A12 geleid. Het gebied is door de aanleg van een goed fietspad beleefbaar voor de recreant.	
	<i>Situatie</i> Het perceel landbouwgrond van Van de Heining ligt ten zijn noorden van de A12 en sluit niet aan op het bestaande natuurgebied 'Planken Wambuis'. Planken Wambuis is eigendom van Natuurmonumenten, het perceel landbouwgrond van Van de Heining is inmiddels overgedragen aan Natuurmonumenten. Ten zuiden van de A12 ligt de voormalige landbouw enclave Reijerscamp, dit is nu een natuurontwikkelingsgebied van Natuurmonumenten en toekomstig leefgebied voor gewenste soorten. Het ecoduct JP Thijssse wordt gerealiseerd om gewenste soorten zoals edelherten en wilde zwijnen in het natuurontwikkelingsgebied te krijgen.	
	<i>Maatregelen</i> 1 Aanleg van het ecoduct 2 Opstellen en uitvoeren inrichtingsplan Reijerscamp 3 Opstellen en uitvoeren inrichtingsplan voormalige gronden v/d Heining 4 Revitalisering fietspad Reijerscamp	
	1	1 Ecoduct
PMJP prestatie	2-3	206 ha nieuwe natuur (EHS)
	4	Revitalisering fietspad
Kosten	1	€ 6.200.000
	2	€ 265.000
	3	€ 53.955
	4	€ 218.000
Kostenverdeling	1	Provincie xx% RWS xx%
	2-4	Natuurmonumenten 100% ILG
Trekker	Rijkswaterstaat (1), Natuurmonumenten (2-3) en RGV (4)	
Overige actoren	Gemeenten Renkum en Ede, provincie Gelderland en particuliere eigenaren en gebruikers	
Eigendom, beheer en onderhoud	Rijkswaterstaat (eigendom en onderhoud constructie ecoduct) Natuurmonumenten (beheer: gronden en natuurlaag ecoduct)	
Planning	2010-2013 (1-3) en 2011 (4)	

Deelgebied	Enclave Renkum	
Projectnaam	Natuurontwikkeling heidegebied Johannahoeve-Reijerscamp	
Bijdrage PMJP doelen	1.1, 1.2, 1.4	
Beschrijving	<i>Visie</i> Het voormalige agrarische gebied ten westen van de Wolfhezerweg is omgevormd naar nieuwe natuur en zorgt voor een verbinding tussen heidegebied Johannahoeve en de Reijerscamp. Tevens zijn de overgangen van bos naar dit open gebied geleidelijker. Het beheer van de terreinen wordt gezamenlijk met Natuurmonumenten uitgevoerd. Voor het realiseren van de natuuropgaven is de maximum snelheid van de Wolfhezerweg afgewaardeerd tot 60 km/u.	
	<i>Situatie</i> Op dit moment fungeert het gebied tussen heidegebied Johannahoeve en de Reijerscamp niet als verbindingszone. Het terrein is verpacht en door het agrarische gebruik sterk versnipperd en verstoord. Daarnaast draagt de maximum toegestane snelheid van 80 kilometer per uur op de Wolfhezerweg tevens bij aan het verspinnerde landschap. De randen van dit gebied zijn omsloten door dichte bossen.	
	<i>Maatregelen</i>	
	1	Omvormen bouwland naar natuur
	2	Omvormen bos naar half open bos
PMJP prestatie	1	69,5 ha nieuwe natuur
	2	pm x ha omvormen
Kosten	pm	
Kostenverdeling	1	provincie xx%, gemeente Arnhem xx%
	2	gemeente Arnhem 100%
Trekker	Gemeente Arnhem (1-2)	
Overige actoren	Dienst Landelijk Gebied, Natuurmonumenten, gemeente Renkum en gebruikers	
Eigendom, beheer en onderhoud	Gemeente Arnhem (eigendom), particulier (agrariër)	
Planning	2010-2011(2) na 2013 (1)	

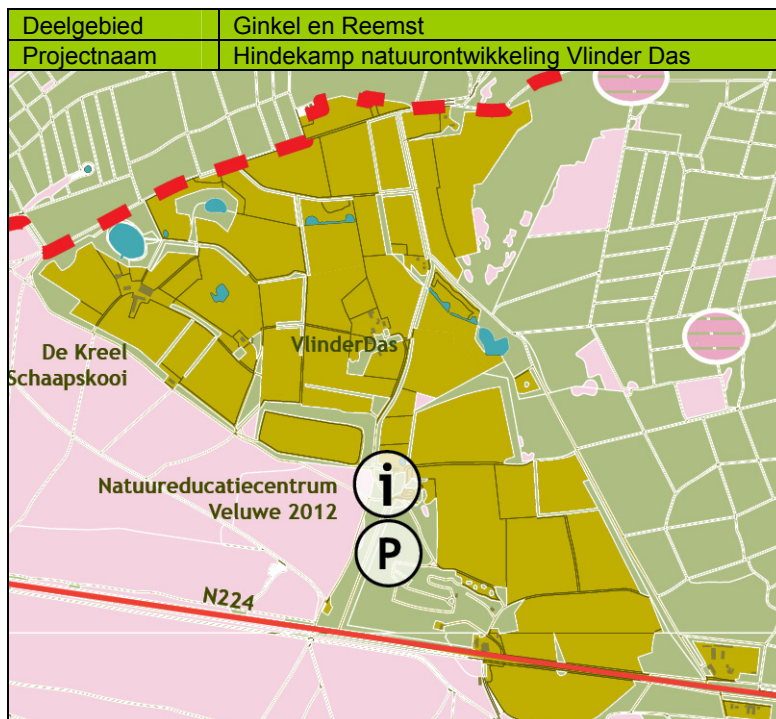
Deelgebied		Enclave Renkum
Projectnaam		Inrichten terreinen Wolfheze-noord
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 1.4, 3.2, 4.1, 8.3 en 8.4
Beschrijving		<i>Visie</i> Het van oudsher agrarische gebied ten noorden van Wolfheze heeft een essentiële plek in het mozaïeklandschap en wordt gekenmerkt door stukken bos, droge heide en natuurlijk grasland. Het gebied is erg aantrekkelijk om in te wonen en te recreëren. Nieuwe ontwikkeling zijn op dat punt mogelijk. Het paardenstation de Henriëtte Hoeve en de diverse rood-voor-groen voorzieningen op het voormalige terrein van Barenbrug zijn hierin landschappelijk ingepast.
		<i>Situatie</i> De gronden in het noorden van Wolfheze zijn in agrarisch gebruik, samen met de de Henriëtte Hoeve passen deze gronden niet in het gewenste landschapsbeeld. Op deze gronden wordt in de toekomst recreatief gebruik toegestaan. De recreatievoorzieningen dienen landschappelijk aan te sluiten op natuurverbinding tussen heidegebied Johannahoeve-Reijerscamp. Er zijn ook ideeën om in de toekomst nieuwe woningen of andere rood-voor-groen voorzieningen op het terrein van Barenbrug Research te realiseren. Mogelijke ontwikkelingen worden met particuliere gelden gefinancierd.
		<i>Maatregelen</i>
	1 2 3	Ruimte voor recreatie-voor-groen op agrarische gronden Landschappelijke inpassing Henriëtte Hoeve Realiseren rood-voor-groen terrein Barenbrug Research
PMJP prestatie	1 2 3	46,7 ha recreatie-voor-groen Landschappelijke inpassing Henriëtte Hoeve 9,5 ha beschikbare ruimte voor rood-voor-groen
Kosten		0 door rood/ recreatie voor groen instrumentarium
Kostenverdeling		100% particulier
Trekker		particulieren
Overige actoren		Natuurmonumenten, provincie Gelderland, gemeente Renkum, particulieren en betrokkenen
Eigendom, beheer en onderhoud		Particulier(en)
Planning		na 2013

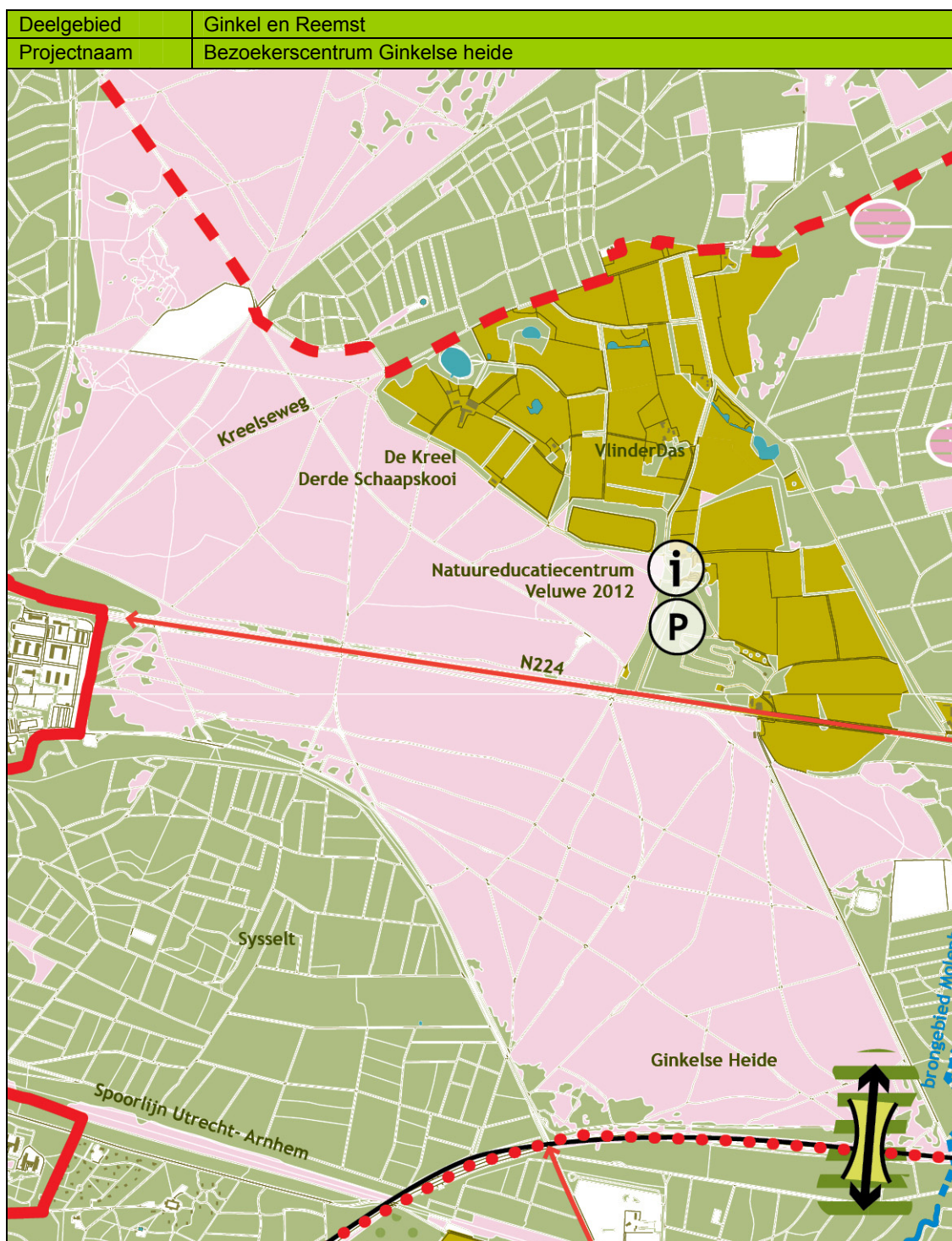
Deelgebied		Enclave Renkum
Projectnaam		Herinrichten/verplaatsen proefferrein Sinderhoeve (WUR)
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 2.1
Beschrijving		<i>Visie</i> Het proefferrein van de WUR 'Sinderhoeve' is verplaatst. Hekwerken en rasters zijn verwijderd.
		<i>Situatie</i> Het proefferrein ligt op dit moment midden in de agrarische enclave. Hoge hekwerken en rasters doen afbreuk aan het agrarische landschap en hebben een ecologische barrièrewerking. De gemeente Renkum gaat in overleg met de WUR om mogelijke alternatieven te vinden voor de hoge hekwerken en rasters. Tevens onderzoekt de gemeente Renkum in samenspraak met de WUR de mogelijkheden voor bedrijfsverplaatsing/-beëindiging.
		<i>Maatregelen</i>
	1 2 3	Gesprek/onderzoek naar het verplaatsen of beëindigen van het proefferrein Sinderhoeve (WUR) Verwijderen hekwerken en rasters Het terrein omvormen naar (agrarische) natuur
PMJP prestatie	3	8,1ha natuur ontwikkeling
Kosten		pm
Kostenverdeling		WUR xx%, gemeente Renkum xx%, provincie xx%
Trekker		Gemeente Renkum
Overige actoren		WUR, provincie
Eigendom, beheer en onderhoud		WUR
Planning		2010-2013

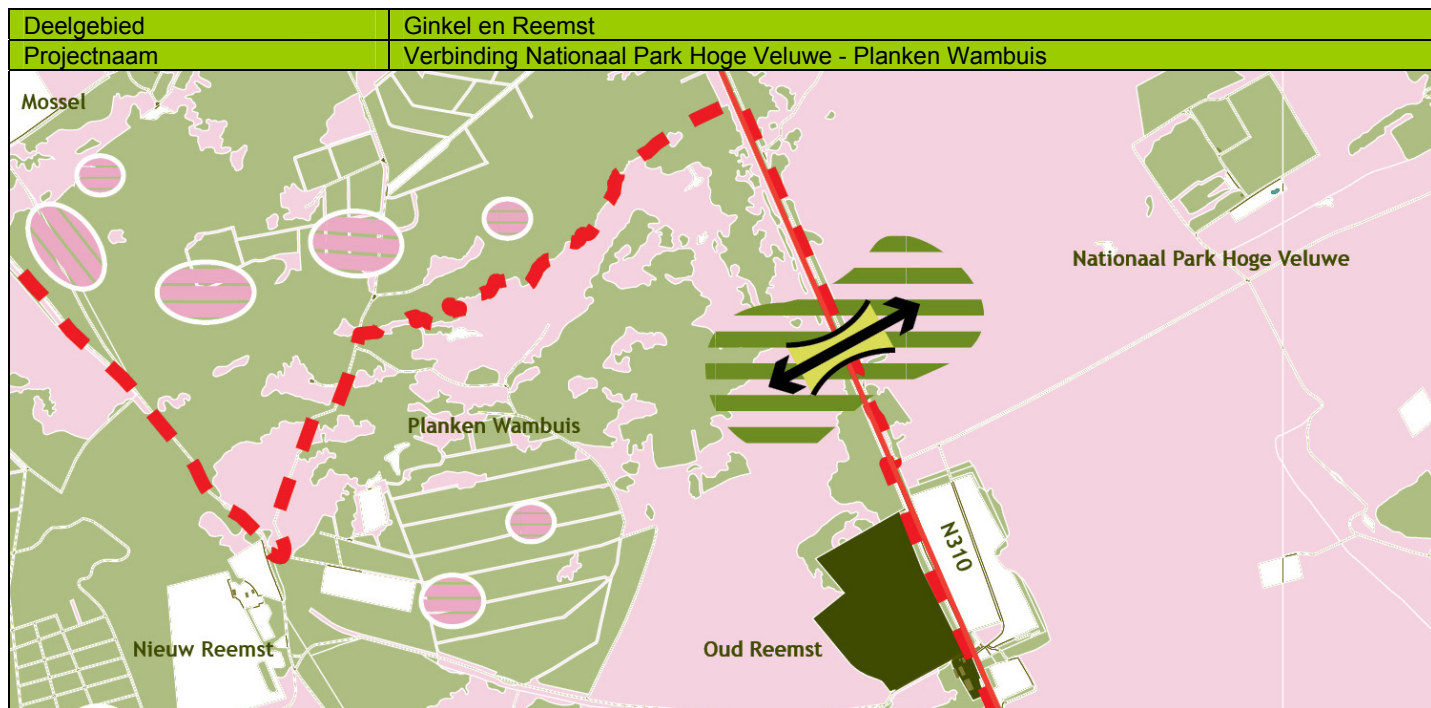
Deelgebied		Enclave Renkum
Projectnaam		Uitloopgebied Renkum
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 3.2 en 4.1, 4.2
Beschrijving		<i>Visie</i> Het uitloopgebied is een mozaïklandschap met bossages met half-open delen, droge graslanden en landbouwgronden waarop granen worden verbouwd. Wonen, werken, recreatie en natuur zijn landschappelijk volgens de 'rood-voor-groen' en 'recreatie-voor-groen' principe's ingepast. De Heelsumse golfbaan ligt in het zuiden van het uitloopgebied en vormt een belangrijk onderdeel in het landschap. De toegankelijkheid van het gebied is door de aanwezigheid van voldoende fietspaden erg goed. Door de aanleg 'strategische parkeerplaatsen' is het gebied ook prima toegankelijk voor voetgangers. Kortom, het gebied is beleefbaar en herkenbaar voor zowel de recreant als de lokale inwoner. <i>Situatie</i> De beleefbaarheid van het gebied laat te wensen over. In het verleden zijn diverse maatregelen genomen om de toegankelijkheid van het gebied te vergroten. Door de aanleg van parkeerplaatsen en de verlenging het fietspad Quadenoord is het gebied al meer toegankelijk gemaakt voor fietsers. Er liggen concrete plannen om het uitloopgebied nog verder op de schop te nemen om zo het gebied nog aantrekkelijker te maken (oa uitbreiden Heelsumse Golfbaan). <i>Maatregelen</i> 1 Behoud van het agrarische landschap 2 Inpassen paardenhouderij (Telefoonweg) in beekdallandschap 3 Uitbreiden Heelsumse Golfbaan naar het Noorden met circa 20-50% natuur
PMJP prestatie	3	7 - 17 ha natuurontwikkeling
Kosten		pm
Kostenverdeling	2	pm
	3	100% Heelsumse Golfbaan
Trekker		Heelsumse Golfbaan (3), gemeente Renkum (1-2)
Overige actoren		Provincie Gelderland, overige particulieren en betrokkenen
Eigendom, beheer en onderhoud		Particulier
Planning		2009-2013

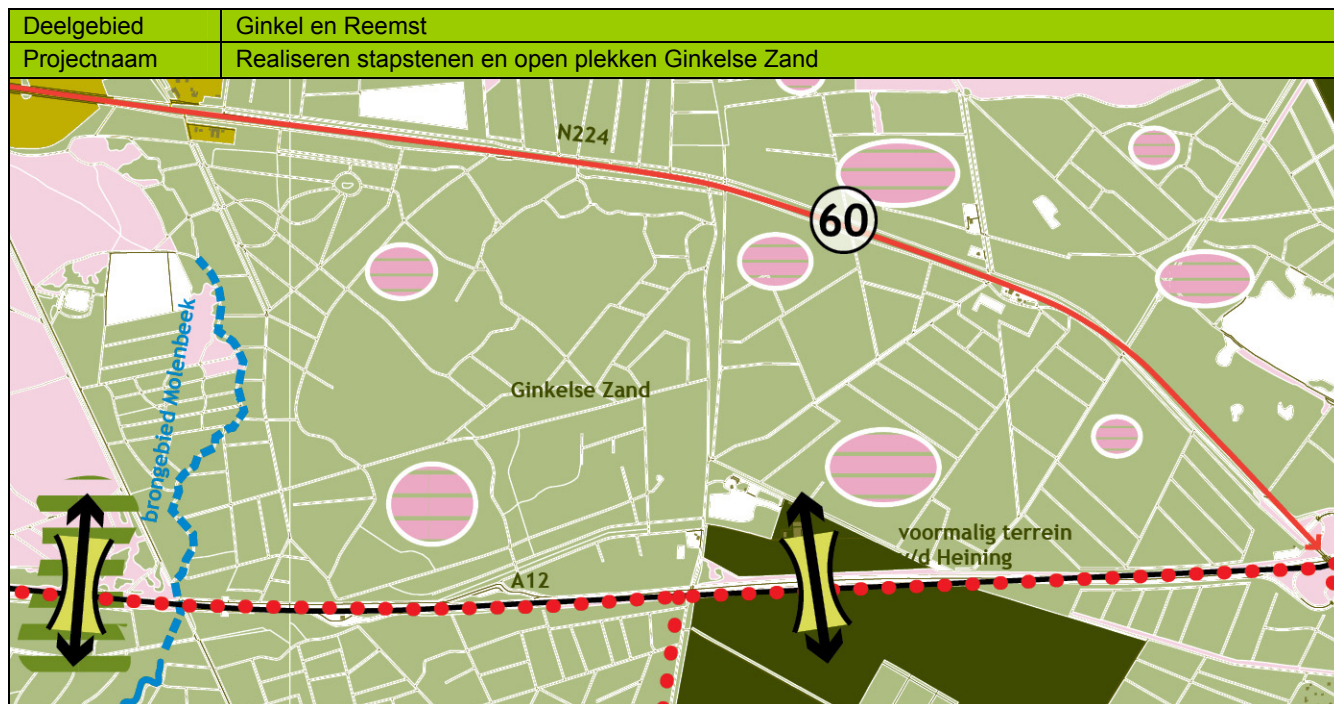
Deelgebied		Ginkel en Reemst
Projectnaam		Hindekamp natuurontwikkeling Vlinder Das
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 2.1.1, 3.2, 4.3
Beschrijving		<i>Visie</i> De VlinderDas wordt gekenmerkt door een specifieke natuurkwaliteit en een hoge cultuurhistorische waarde met wei- en bouwland. De waterhuishouding is op orde waarbij wordt gestuurd op behoud van natuurwaarden. Het agrarische gebruik van de weilanden is gericht op graslandbeheer met kansen voor natuurlijke en bloemrijke graslanden voor diverse flora en fauna. Middels aangevulde/aangepaste pachtcontracten wordt gericht sturing gegeven aan diverse natuur- en beheerdoelstellingen. De hoge rasters om het gebied zijn verwijderd waardoor het gebied toegankelijk is voor de edelheer en wilde zwijn. Het gebied is tevens toegankelijk voor recreanten, wel sluit de recreatie gericht aan op de ontwikkeling van natuurwaarden waardoor niet alle vormen van recreatie zijn toegestaan.
		<i>Situatie</i> De enclave is al meer dan een eeuw in gebruik als agrarisch gebied en wordt geheel omsloten door bossen en heidevelden. In 1991 is door de gemeente Ede plan VlinderDas vastgesteld waarin is afgesproken dat de natuurwaarden geoptimaliseerd dienen te worden met behoud van de agrarische functie. Inmiddels is voor een aantal percelen een natuurlijker beheer ingesteld als gevolg van aangepaste of opgeheven pachtcontracten. Op deze gronden wordt rekening gehouden met waardevolle natuur.
		<i>Maatregelen</i> 1 Pachtcontracten met agrariërs aanvullen/ontbinden (of uitkopen/omvormen) 2 Omvormen van landbouw naar agrarisch natuurbeheer (oa aanleg natuurvriendelijke oevers en inzet particulier beheer) 3 Rasters verwijderen
PMJP prestatie	2	225,7 ha omvormen naar agrarische natuur
	3	pm: x km rasters verwijderen
Kosten	2	€ 50.000
		pm: 1,3
Kostenverdeling	2	Provincie Gelderland 75% (ILG) / Gemeente Ede 25%
		pm: 1,3
Trekker		Gemeente Ede
Overige actoren		Provincie Utrecht, behorende organisaties en pachters
Eigendom, beheer en onderhoud		Particulieren en pachters
Planning		2011 (2), 2010-2013 (1), 2013-verder (3)

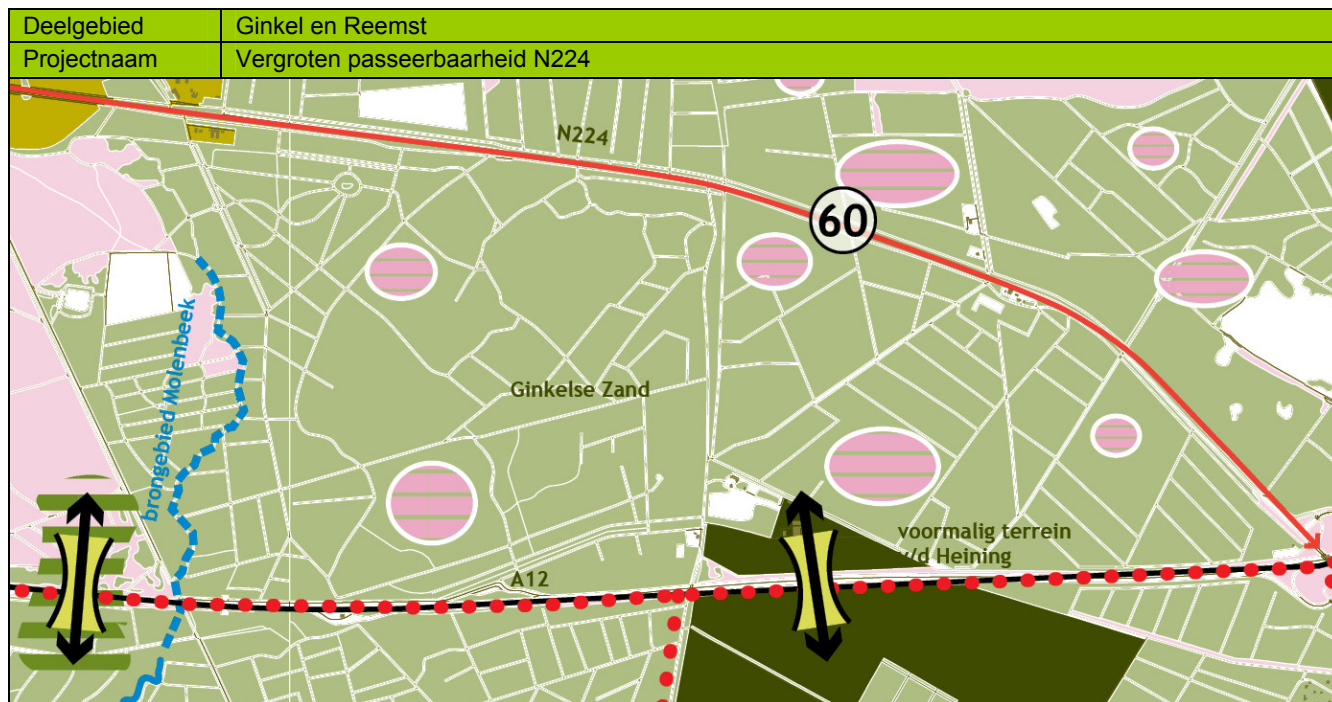
Deelgebied		Ginkel en Reemst
Projectnaam		Bezoekerscentrum Ginkelse heide
Bijdrage PMJP doelen		1.4, 1.6 en 3.3
Beschrijving		<i>Visie</i> De Ginkelse heide bestaat voor het grootste deel uit droge heidevelden. Een vrij groot gedeelte van de Ginkelse heide is al 10 jaar in gebruik als militair oefenterrein, maar volledig toegankelijk voor het publiek. Op de Ginkelse Heide is het bestaande Natuur Educatie Centrum herontwikkeld tot een volwaardig bezoekers- en informatiecentrum voor de Renkumse Poort en de Veluwe. De samenwerking tussen dit centrum en het informatiecentrum van De Beken is optimaal georganiseerd. Vanuit hier kunnen bezoekers de noordkant van de Poort ontdekken. Een goede zonering van de recreatie is bereikt door te investeren in de recreatieve faciliteiten zoals de wandel-, fiets- en ruiterroutes. Verder zijn voldoende open vergezichten gecreëerd vanaf de paden en zijn uitkijktorens geplaatst waar herten, zwijnen en vogels van een afstand bekeken kunnen worden en geen hinder ondervinden van de recreant. <i>Situatie</i> Het gebied Ginkel en Reemst herbergt bijzondere natuur, maar de toegankelijk en beleefbaarheid laat te wensen over. Investeren in het gebied zoals de versterking van het recreatienetwerk is gewenst. De herontwikkeling van het natuureducatiecentrum en het wildobservatiepunt is gewenst zodat het gebied beter toegankelijk en beleefbaar wordt voor de recreant. <i>Maatregelen</i> 1 Bouw 3e schaapskooi bij de Kreel 2 Recreatieve zonering Eder Ginkelse heide: verbeteren parkeervoorzieningen, ontsluiting, bebording, etc (Recreatievisie Edersche en Ginkelse heide) 3 Herontwikkelen Natuureducatiecentrum Veluwe 2012 4 Herontwikkelen wildobservatiepunt
PMJP prestatie	1 2 3 4	1 Schaapskooi - Planvorming en uitvoeringsplan recreatievisie - nvt 1 Observatiepunt
Kosten	1 2 3 4	1 € 400.000 2 € 310.000 (planvorming € 30.000 / uitvoering € 280.000) 3 € 250.000 4 € 250.000
Kostenverdeling	1 2 3 4	1 Stichting Schaapskooi 75%, provincie Gelderland (Nationaal Landschap) 25% 2 Planvorming: Gemeente Ede 100% 3 Uitvoering: Gemeente Ede 55% / provincie Gelderland/EU 45% 4 Gemeente Ede 50%, derden 50%
Trekker		Stichting Schaapskooi (1), Gemeente Ede (2, 4), NEC (3)
Overige actoren		Provincie Gelderland, defensie, particulieren en overige betrokkenen
Eigendom, beheer en onderhoud		Stichting Schaapskooi (1) en Gemeente Ede (3-4)
Planning		2009-2010 (1), 2010-2011 (2), 2012-2013 (3-4)

Deelgebied		Ginkel en Reemst
Projectnaam		Verbinding Nationaal Park Hoge Veluwe - Planken Wambuis
Bijdrage PMJP doelen		1.2, 1.4
Beschrijving		<i>Visie</i> Het gebied herbergt bijzondere natuur. en is zo ingericht dat er aandacht is voor zowel mens als dier; de 'natuur' heeft voldoende rust en ruimte en voor de mens zijn passende recreatieve voorzieningen aangelegd. Ook is er voldoende afwisseling tussen de open heide- en zandgebieden en de meer gesloten bosgebieden ontstaan. De Planken Wambuis is aan de oostkant verbonden met De Hoge Veluwe door het ecoduct Oud-Reemst. Vanuit hier is de open verbinding hersteld vanaf Oud-Reemst naar de Mossel en de Edese Heide. Hiervoor is bos omgevormd naar open heide en zandverstuivingen.
		<i>Situatie</i> De Harderwijkerweg (N310) vormt een barrière tussen de natuurgebieden Planken Wambuis en NP de Hoge Veluwe. Aan weerszijden leven kwetsbare populaties van o.a. das, en verschillende Natura 2000 soorten. Regelmatig worden beesten dood gereden. Bij Oud Reemst ligt een goede mogelijkheid om de N310 te ontsnipperen. In de totale aanbesteding van ecoducten wordt hier een ecoduct aangelegd. Aan weerszijden is nu nog veel bos aanwezig, vanuit beheer is het gewenst dit meer om te vormen naar open gebieden.
		<i>Maatregelen</i>
	1 2 3	Ecoduct Oud-Reemst, open verbinding Planken Wambuis en Nationaal Park Hoge Veluwe Inrichten en zoneren verbinding / omgeving ecoduct Realiseren open verbinding Oud-Reemst - Mossel
PMJP prestatie	1	1 Ecoduct
	2	8 ha omvorming natuur
Kosten	1	€ 4.000.000
	2	€ 43.428
	pm: 3	
Kostenverdeling	1	Rijk 50%, Provincie 35%, EU 12,5% en gemeente 2,5%
	2	Provincie Gelderland 95%, Natuurmonumenten 5%
	pm: 3	
Trekker		Provincie Gelderland (1) en Natuurmonumenten (2-3)
Overige actoren		Nationaal Park Hoge Veluwe, gemeente Ede en particuliere landeigenaren
Eigendom, beheer en onderhoud		Eigendom: Natuurmonumenten (westzijde), Nationaal Park Hoge Veluwe (oostzijde) en Provincie Gelderland (N310, fietspad + constructie ecoduct). Beheer grondlaag ecoduct: particulier(en)
Planning		2011-2013 (1,2)
	pm: 3	

Deelgebied		Ginkel en Reemst
Projectnaam		Realiseren stapstenen en open plekken Ginkelse Zand
Bijdrage PMJP doelen		1.2, 1.4, 6.1, 6.2
Beschrijving		<i>Visie</i> Het Ginkelse Zand vormt de schakel tussen de Planken Wambuis en de Agrarische Enclave, Renkums Beekdal en de Rijn. Het ecoduct over de A12 zorgt hier voor een veilige passage voor het hert en everzwijn. Meer naar het oosten is de bovenloop/ oorsprong van de Renkumse Beken voor de recreanten zichtbaar gemaakt en in verbinding gebracht met de Molenbeek. <i>Situatie</i> Het Ginkelse Zand is een gesloten bosgebied ten oosten van de Ginkelse Heide tussen de N224 en de A12. Verder ligt in dit gebied de bron van de Molenbeek. Deze is nu onherkenbaar in het landschap. <i>Maatregelen</i> 1 Realiseren stapstenen en open plekken 2 Oorsprong Renkumse beken herstellen en zichtbaar maken, zie Renkumse Poort Herinrichting Renkums Beekdal
PMJP prestatie		pm: xx ha omvorming natuur
Kosten		pm
Kostenverdeling	1	Natuurmonumenten 100%
Trekker		Natuurmonumenten (1), Gemeente Ede (2)
Overige actoren		Gemeente Ede, provincie Gelderland, HGL en SBB
Eigendom, beheer en onderhoud		Natuurmonumenten , Staatsbosbeheer, Gemeente Ede, HGL
Planning	1	2013 en later

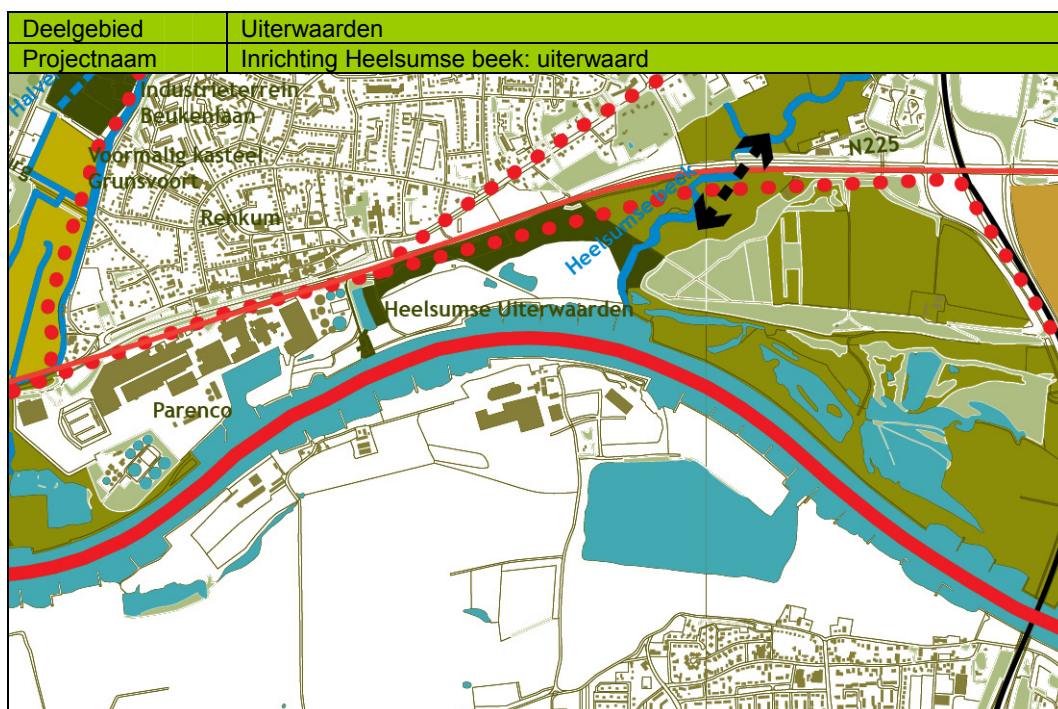

Deelgebied		Ginkel en Reemst
Projectnaam		Vergroten passeerbaarheid N224
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 1.2
Beschrijving		<i>Visie</i> Het uiteindelijke doel is dat de weg veiliger wordt voor o.a. mens en dier, de versnippering wordt verminderd en dat het natuurgebied stiller wordt.
		<i>Situatie</i> In het zuiden wordt het natuurgebied Planken Wambuis doorsneden door de N224 (Verlengde Arnhemseweg), een drukke doorgaande weg van Arnhem naar Ede. Deze weg heeft een sterk negatief effect op de fauna en de recreatieve gebruiker van het natuurgebied. De oversteek voor fietsers en voetgangers is niet veilig en er vinden veel aanrijdingen plaats met vooral grofwild. De leefgebieden worden hierdoor versnipperd en verkleind. Ook is er veel lawaai-overlast in het gebied, zowel overdag als 's nachts.
		<i>Maatregelen</i>
	1 2 3 4	Afwaarderen tot 60 kilometer per uur Oversteekplaatsen Faunapassages Onderzoek naar verkeersverstoring N224
PMJP prestatie	3	pm: xx stuks faunapassages
	4	1 rapportage
Kosten	1	€ 1.000.000 / Afwaarderen
	3	€ 60.000 per stuk Faunapassages
	4	€ 49.280 / Onderzoek N224
Kostenverdeling		Provincie Gelderland
Trekker		Provincie Gelderland
Overige actoren		Natuurmonumenten en gemeente Ede
Eigendom, beheer en onderhoud		Provincie Gelderland (wegbeheer en constructies) en Natuurmonumenten (beheer omgeving)
Planning		2013-verder (onderzoek (4) in 2011)

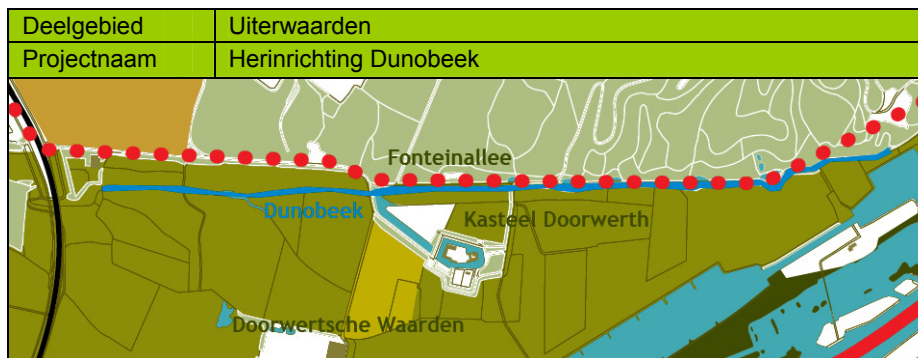
Deelgebied	Uiterwaarden
Projectnaam	Herstel kwelzones Doorwerthse Waarden

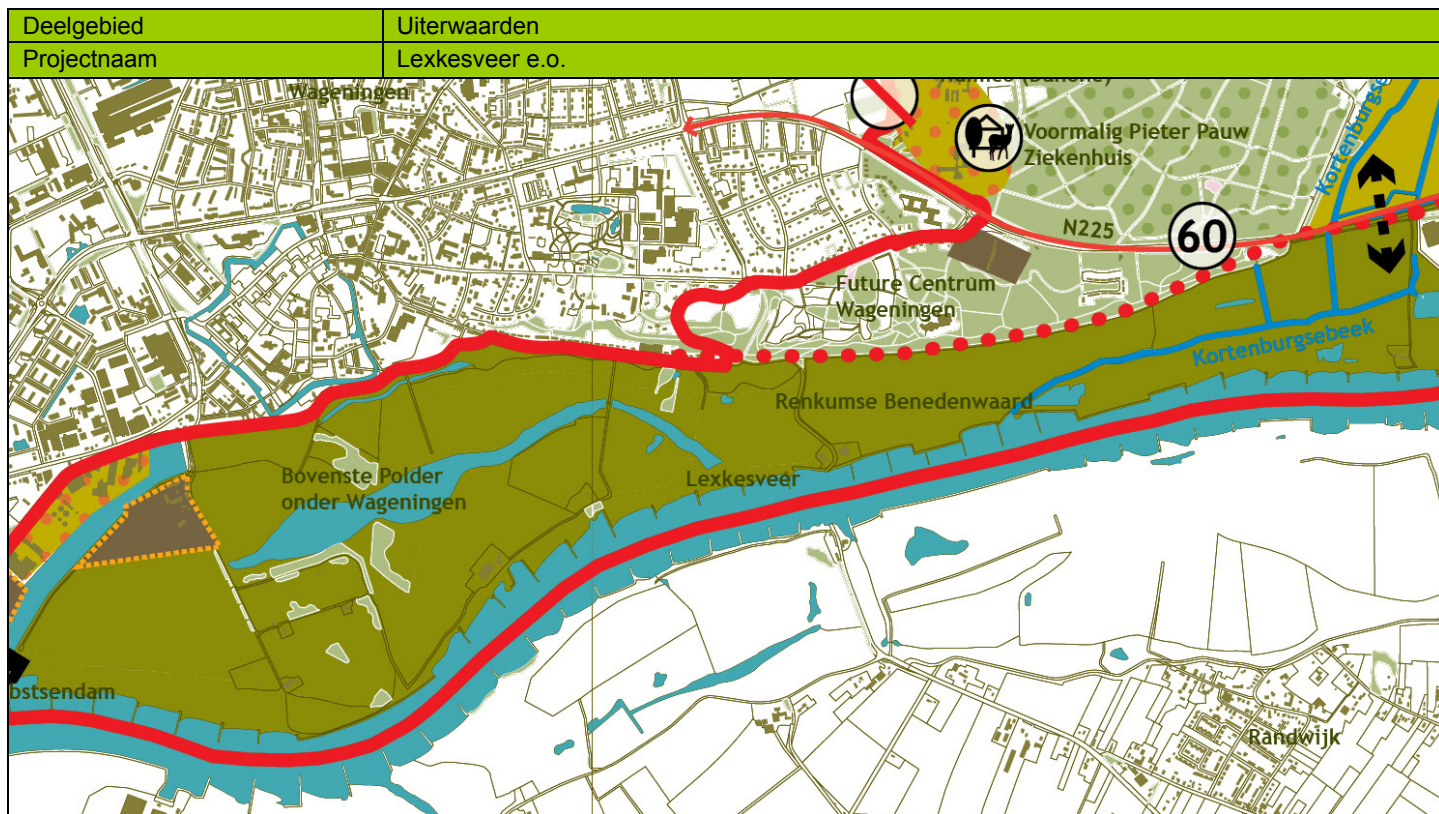
Deelgebied	Uiterwaarden
Projectnaam	Herstel kwelzones Doorwerthsche Waarden
Bijdrage PMJP doelen	1.1, 1.2, 1.4, 3.3, 4.1
Beschrijving	<i>Visie</i> In de Doorwerthsche waarden zijn de volgende doelstellingen gerealiseerd. Ten eerste is er natuur ontwikkeld die een forse ecologische verbinding vormt tussen de Veluwe en het rivierengebied én een verbinding parallel aan de rivier. Deze natuur versterkt de landschapsecologische gradiënten tussen de Veluwe en de rivier en hij versterkt de rivierdynamiek en het riviergebonden ecosysteem. De aanwezige aardkundige en cultuurhistorische bijzonderheden vormen vanuit de geschiedenis belangrijke elementen in het landschap. Er zijn diverse voorzieningen getroffen om de beleving van de natuur en cultuurhistorie te versterken. <i>Situatie</i> Op dit moment zijn de uiterwaarden nog in landbouwkundig gebruik en nog niet voldoende ingericht op nieuwst normen voor veiligheid en volgens de Nadere uitwerking Rivierengebied. <i>Maatregelen</i> 1 waar mogelijk gronden aankopen 2 inrichting en omvormen natuur
PMJP prestatie	pm: xx ha natuurontwikkeling
Kosten	pm
Kostenverdeling	pm Rijkswaterstaat, provincie, gemeente, HGL, SBB,
Trekker	DLG (1), Rijkswaterstaat (2)
Overige actoren	Gemeente Renkum, HGL, SBB, waterschap, provincie, DLG
Eigendom, beheer en onderhoud	Het Geldersch Landschap, Staatsbosbeheer (beheer)
Planning	2010-2013

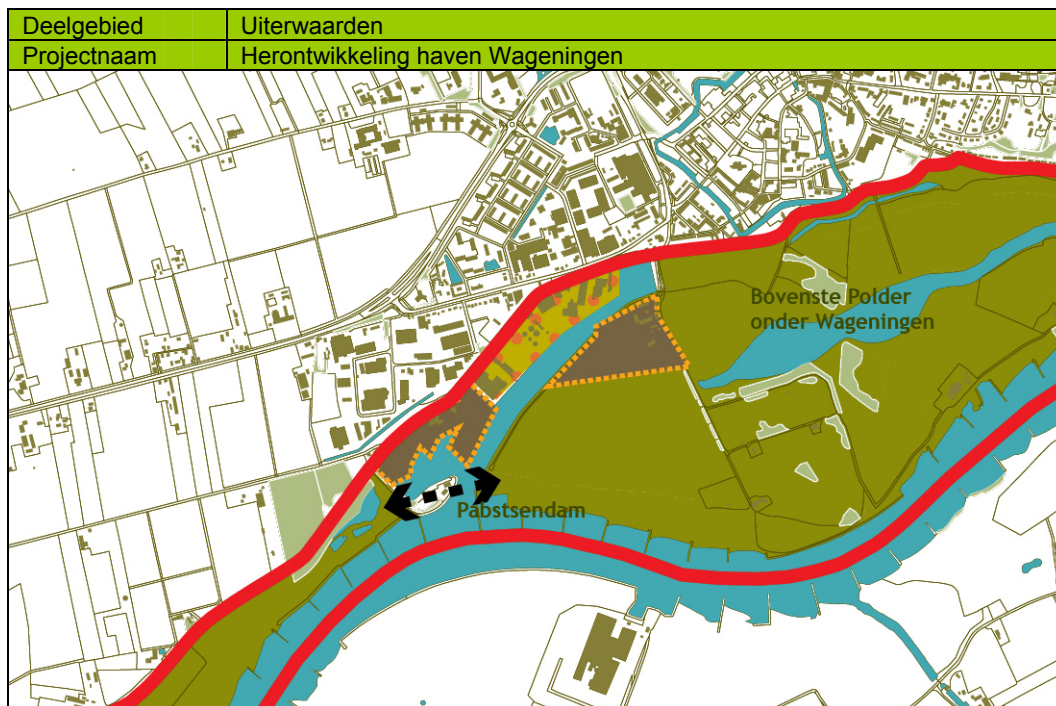
Deelgebied		Uiterwaarden
Projectnaam		Inrichting Heelsumse beek: uiterwaard
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 1.1.2, 1.2, 4.1 en 6.2
Beschrijving		<i>Visie</i> Uitgangspunt voor de uiterwaarden is behoud en herstel van het karakteristieke open landschap met ecologische, recreatieve en cultuurhistorische waarden. De herinrichting van de uiterwaarden en het aanpassen van de duikers heeft ertoe bijgedragen dat een hoge diversiteit aan flora en fauna in het systeem is ontstaan. Plaatselijk is de beek verlegd en/of verbreed waardoor hoge piekafvoeren worden ondervangen. De waterbergende functie van de beek is toegenomen en ten tijde van hevige regenval draagt de Heelsumse beek minder bij aan de piekafvoer van de Nederrijn. Door de sanering van de overstort in gemeente Renkum en het beperken van lozingen door Parenco is de ecologische kwaliteit van de Heelsumse Beek sterk verbeterd. <i>Situatie</i> De waterkwaliteit van de Heelsumse beek is redelijk. De hoge nitraatconcentraties zijn niet alleen afkomstig vanuit de landbouw, tijdens hevige regenbuien verslechterd te waterkwaliteit als gevolg van lozingen en in werking tredende overstorten. Door de aanwezige doorstroming zijn de fosfaatconcentraties in verhouding laag. Door cultuurtechnische maatregelen en een gebrek aan natuurvriendelijke oevers zijn migratiemogelijkheden sumier aanwezig. <i>Maatregelen</i> 1 Verbeteren beleefbaarheid wandelroute Staatsbosbeheer 2 1 faunapassages onder de N225 aanpassen ten behoeve van migratie 3 aankopen beschikbare gronden Fortis en plassen voor de ontwikkeling van nieuwe natuur 4 Heelsumse beek in uiterwaard verleggen naar Rijn en verbinden met aanwezige plas. Bij hoge piekafvoeren effecten op de waterkwaliteit, door lozing Parenco, voorkomen. Overstort in Renkum verplaatsen/afkoppelen van het Heelsumse watersysteem (plas) 5 Herinrichting uiterwaard: afgraven in combinatie met de aanleg van paaiplassen voor vissen, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het renoveren van de steenfabriek
PMJP prestatie	2 5	1 Faunapassages 65 ha natuurontwikkeling
Kosten	2	€ 100.000 PM: 1, 3-5
Kostenverdeling	2	Provincie Gelderland 30% (€33.000) PM: 1, 3-5
Trekker		Staatsbosbeheer (1), Provincie Gelderland (2) Waterschap Vallei & Eem (4), Dienst Landelijk Gebied (3) en Rijkswaterstaat (5)
Overige actoren		Gemeente Renkum, Fortis en overige eigenaren en gebruikers
Eigendom, beheer en onderhoud		Staatsbosbeheer, Waterschap Vallei & Eem en particulieren
Planning		2010-2013

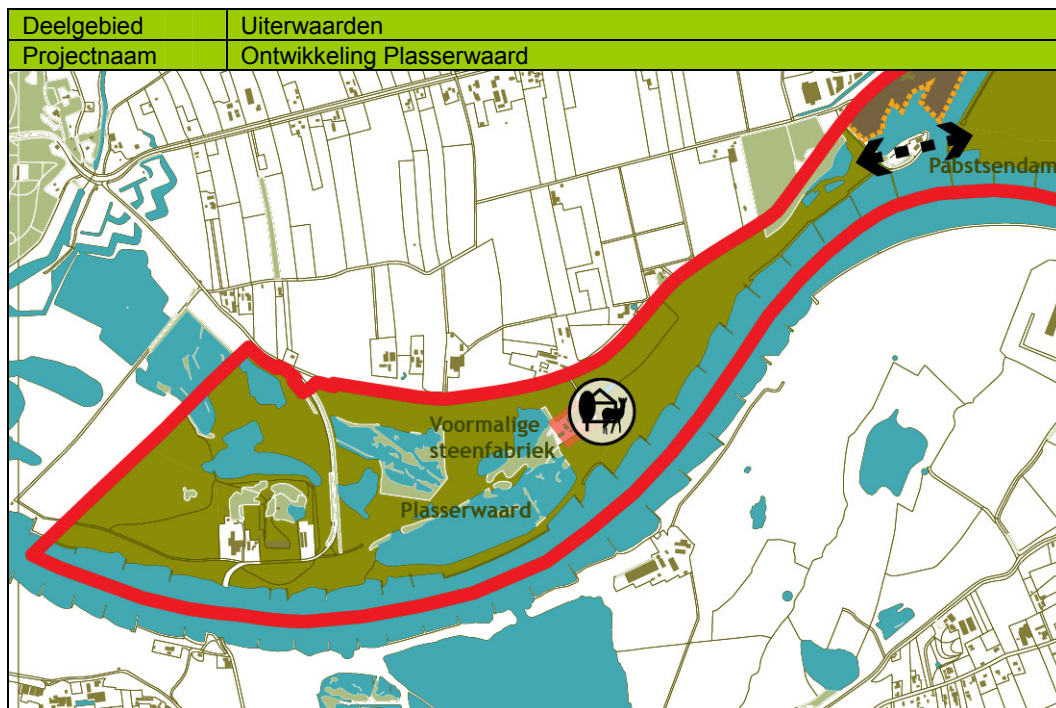
Deelgebied		Uiterwaarden
Projectnaam		Herinrichting Dunobeek
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 1.2, 3.2, 4.1, 6.1 en 6.2
Beschrijving		<i>Visie</i> De Dunobeek kabbelt door een romantisch dalletje in het park bij het voormalig landhuis Duno. De Dunobeek stroomt eveneens langs de fonteinallée en kent op het korte traject een groot verval met diverse vijvers. De eerste vijver is vergroot en staat in verbinding met de tweede, tevens liggen de kwelzones weer zichtbaar in het landschap. De Dunobeek voorziet middels een kleine verbinding de grachten van Kasteel Doorwerth van voldoende en schoon water. Een wandelroute in het gebied vergroot de beleefbaarheid van de herstelde grachten en het kasteel. Uiteindelijk stroomt de Dunobeek in de Doorwertsche Waarden.
		<i>Situatie</i> Door de verdroogde toestand van de grachten heeft Kasteel Doorwerth haar oorspronkelijke functie als verdedigingsbarrière verloren. Gedeeltelijk wordt de verdroging veroorzaakt door ontwatering en de (te) snelle waterafvoer van de Dunobeek waarbij nauwelijks water wordt vastgehouden. Als gevolg hiervan zijn ook de oorspronkelijke kwelzones gedeeltelijk uit het stroomgebied verdwenen.
		<i>Maatregelen</i>
	1 2 3 4	Herstel kwelzone Fonteinallée Verbinden 1e vijver met 2e vijver Realiseren kleine verbinding Dunobeek met kasteelgrachten Aanleg wandelroute
PMJP prestatie	1-3 4	2,7 km beekherstel pm: xx km wandelpad
Kosten		pm
Kostenverdeling		pm
Trekker		Waterschap Vallei en Eem
Overige actoren		Het Geldersch Landschap, gemeente Renkum
Eigendom, beheer en onderhoud		Waterschap Vallei en Eem
Planning		na 2013

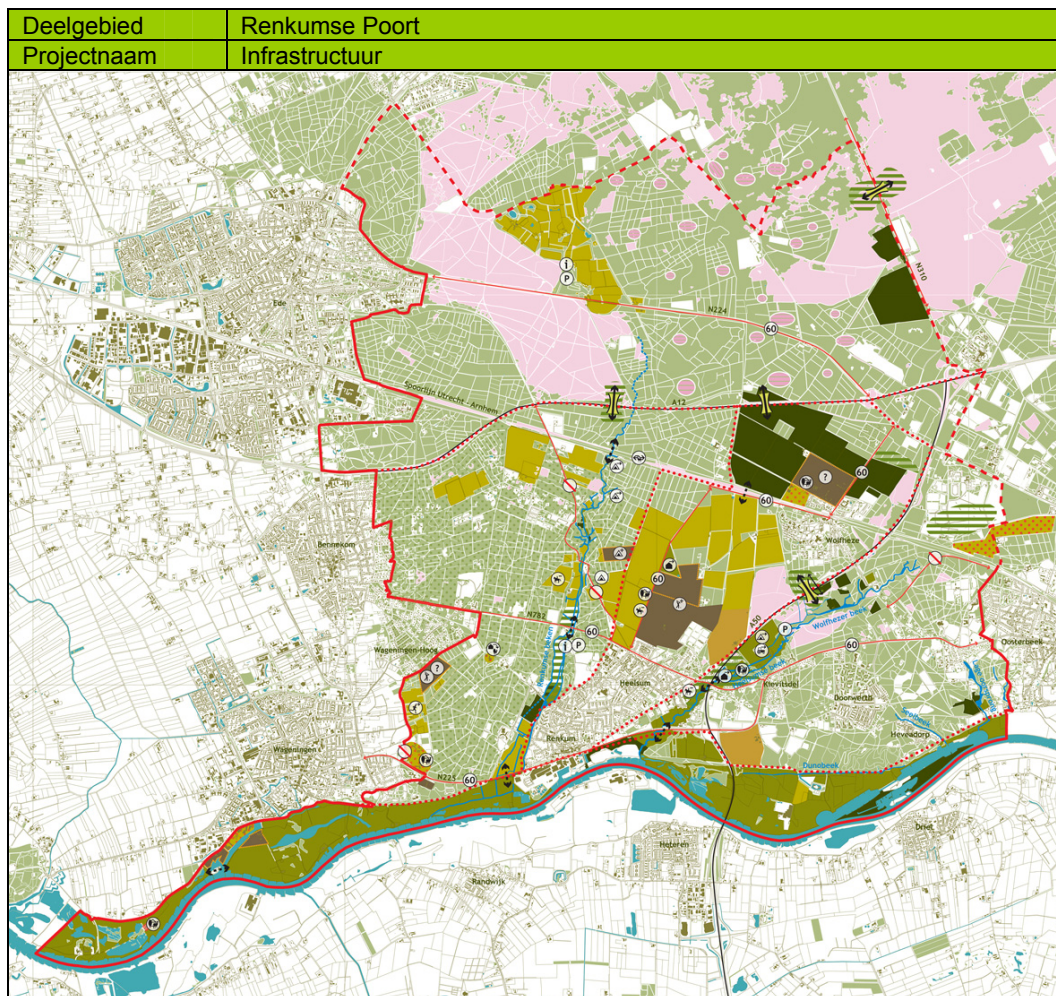
Deelgebied		Uiterwaarden
Projectnaam		Lexkesveer e.o.
Bijdrage PMJP doelen		1.1
Beschrijving		<i>Visie</i> Met de herinrichting van het Lexkesveer is het rivierengebied beschermd tegen hoogwater waarbij een open en natuurlijk landschap is ontstaan. De rivierverruiming Lexkesveer geeft niet alleen ruimte aan het water uit de Neder-Rijn maar biedt ook mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Door de aanwezigheid van (kwel)moerassen en poelen zijn diverse plant- en diersoorten in de uiterwaarden van het Lexkesveer te vinden. De stenen oeverbescherming is op veel plaatsen weggehaald, waardoor de oevers door de werking van het rivierwater een natuurlijker aanzien hebben gekregen. <i>Situatie</i> Op dit moment zijn Rijn oevers en de uiterwaarden van het Lexkesveer cultuurtechnisch ingericht. Lange tijd hebben waterbeheerders gedacht dat dijkverhoging de beste oplossing was tegen hoogwaterbescherming. Uit het recente verleden (1993 en 1995) is gebleken dat bij hoge dijken de kans op overstroming door bijvoorbeeld dijkdoorbraken stukker hoger ligt. Meer ruimte voor de rivier biedt naast meer ruimte voor waterberging ook meer veiligheid voor de burgers binnendijks. Door de uiterwaarden opnieuw in te richten ontstaan ook mogelijkheden voor natuurontwikkeling. <i>Maatregelen</i> 1 Herinrichting Kortenburgse beek (deel uiterwaarden): aanpassen profiel, verbeteren migratie en aanleg van paaiplaatsen 2 Aanleg kwelmoeras en beekmoeras Renkumse Benedenwaard 3 Aanleg moeraszone, HVP Bovenste Polder onder Wageningen 4 In overleg met van der Pol kijken naar mogelijkheden Natuurontwikkeling, natuurbeheer maar ook verplaatsing/inpassing Van der Pol
PMJP prestatie		223 ha nieuwe natuur
Kosten	1-3	Gedekt in uitvoering pm 4
Kostenverdeling		pm 4
Trekker		Waterschap Vallei en Eem (1), Rijkswaterstaat (2-3) en Provincie Gelderland (4)
Overige actoren		Staatsbosbeheer, provincie Gelderland, gemeente Wageningen en particulieren en overige betrokkenen
Eigendom, beheer en onderhoud		Staatsbosbeheer en particuliere landeigenaren
Planning	1-3	2009 (1-3), 2009-2014 (4)

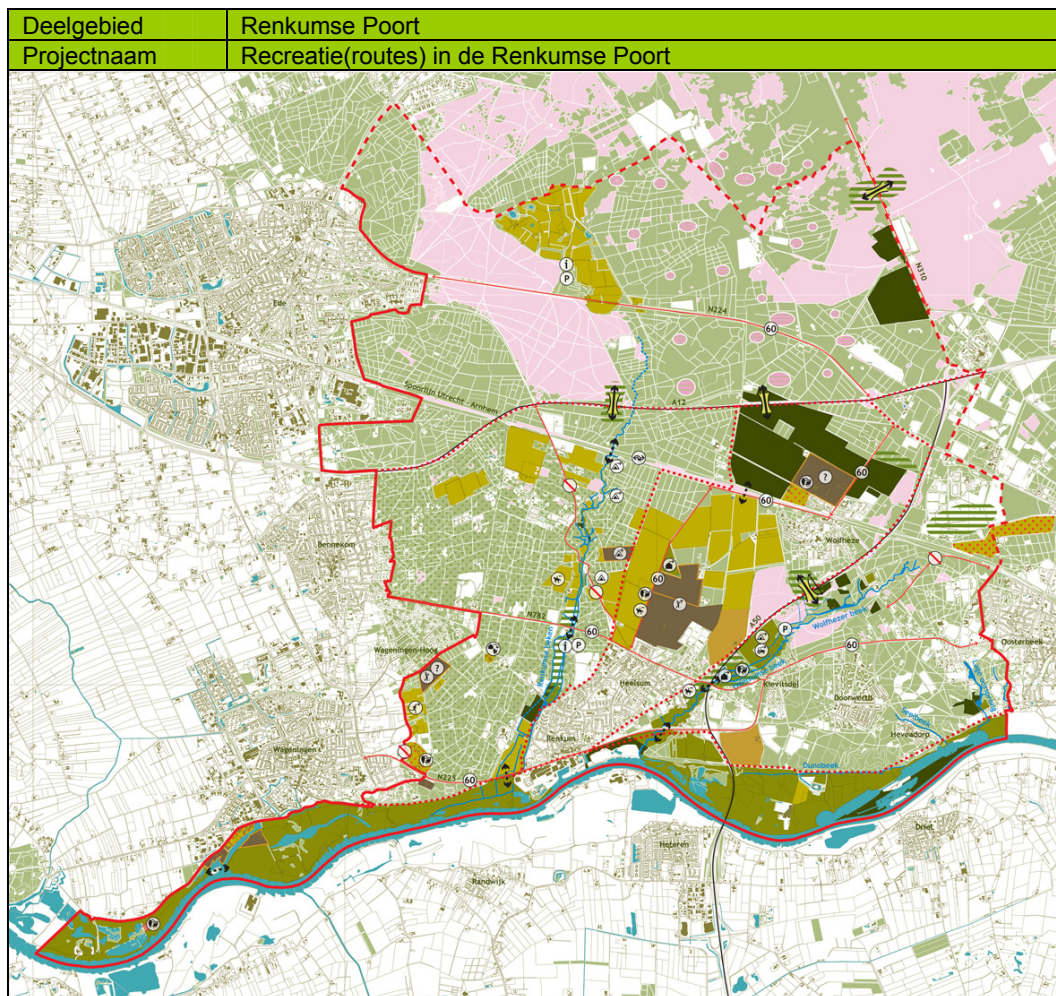
Deelgebied		Uiterwaarden
Projectnaam		Herontwikkeling haven Wageningen
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 3.2 en 8.5
Beschrijving		<i>Visie</i> De haven van Wageningen is herontwikkeld waarbij de bedrijven in het noordelijke deel in de bestaande vorm blijven functioneren, voor deze bedrijven is een nieuwe weg met een veilige rotonde aangelegd. In het zuidelijk deel van de haven is Bruil (asfaltcentrale) verplaatst. Alle overige watergebonden bedrijven in het zuiden zijn verplaatst naar de noordzijde van de haven. Het zuidelijk deel van de haven is een klein deel ontwikkeld tot recreatiegebied, de rest ten westen van de Pabstsendam is ontwikkeld tot natuurgebied waarbij oversteekmogelijkheden voor herten zijn gerealiseerd. Naast de herontwikkeling van het wegennet en natuurontwikkeling is een draaiboek met vervoerstromen opgesteld waardoor het aantal vrachtwagens zonder lading sterk is afgenomen.
		<i>Situatie</i> Het havengebied van Wageningen heeft op dit moment drie functies, namelijk een industrie-, distributie- en recreatiefunctie. Natuur is niet of nauwelijks aanwezig, de recreatiefunctie in het zuidelijk deel van de haven neemt daarentegen sterk toe. Daarnaast vormt het nu een barriere in de ontwikkeling van de (Robuuste) ecologische hoofdstructuur van de Uiterwaarden van Veluwe tot Heuvelrug.
		<i>Maatregelen</i>
	1 2	Oversteek havenmonding voor herten Natuurontwikkeling Pabstsendam
PMJP prestatie	2	35,5 ha natuurontwikkeling
Kosten		pm:1,2 via rood voor groen, recreatie voor groen en ILG budget realiseren e.e.a. afhankelijk van plannen
Kostenverdeling		pm:1,2: provincie, gemeente, EU, particulieren, SBB, waterschap
Trekker		Gemeente Wageningen
Overige actoren		Staatsbosbeheer, Utrechts Landschap, provincie Gelderland, Wagenings Ondernemers Contact, havenschap, particulieren
Eigendom, beheer en onderhoud		Waterschap Vallei en Eem, Staatsbosbeheer, Utrechts Landschap
Planning		na 2013

Deelgebied		Uiterwaarden
Projectnaam		Ontwikkeling Plasserwaard
Bijdrage PMJP doelen		1.1 en 8.3
Beschrijving		<i>Visie</i> In de Plasserwaard zijn de (noord)oevers van de rivier natuurvriendelijk ingericht waarbij de oorspronkelijke ooibossen, water- en moerasmilieus in kwaliteit en omvang zijn toegenomen. In de hele uiterwaard vindt natuurlijke begrazing plaats. Voor wandelaars is de Plasserwaard een verbinding tussen Wageningen en de Blauwe Kamer. Met een autoluwe Grebbedijk en nieuwe afmeermogelijkheden bij de veerstoept zijn de mogelijkheden voor natuurbeleving in de Plasserwaard sterk toegenomen. Op het voormalige terrein van de steenfabriek zijn eveneens 8 nieuwe woningen gerealiseerd en landschappelijk ingepast. <i>Situatie</i> Beheer en natuurontwikkeling van de uiterwaarden is nog niet overal gerealiseerd. De bestemming voor de steenoven is door de gemeente definitief vastgesteld. Ook de bouwvergunning voor verbouw en restauratie is aangevraagd, de monumentenvergunning verleend. De restauratiesubsidie is nog niet voor elkaar. <i>Maatregelen</i> 1 Natuurontwikkeling Plasserwaard noordoever Nederrijn 2 Herontwikkeling steenfabriek Plasserwaard: realiseren 8 nieuwbouwwoningen, slopen 2 bijgebouwen oude fabriek, bestaande woning naar het oosten van het plangebied verplaatsen en de wanden van de paardenstal vervangen door een open constructie.
PMJP prestatie	1	84,5 ha nieuwe natuur
Kosten	1	pm
	2	pm
Kostenverdeling	1	provincie, Utrechts Landschap
	2	particulier, provincie, rijksmonumentenzorg
Trekker		Utrechts Landschap (1) en particulier (2)
Overige actoren		Gemeente Wageningen, Staatsbosbeheer en Provincie Gelderland
Eigendom, beheer en onderhoud		Staatsbosbeheer eigendom, Utrechts Landschap Beheer (1) en particulier (2)
Planning		Na 2013

Deelgebied		Renkumse Poort
Projectnaam		Infrastructuur
Bijdrage PMJP doelen		1.1, 1.2
Beschrijving		<i>Visie</i> De Renkumse Poort is een goed functionerende ecologische verbinding tussen Veluwe, Rijn en Utrechtse heuvelrug. De voormalige ecologische barrières zijn opgeheven. Zo zijn de provinciale en een aantal lokale wegen afgewaardeerd tot 60 km per uur, hebben oversteekplaatsen en faunapassages. Verder is een aantal onverharde of half verharde wegen nog alleen begaanbaar voor bestemmingsverkeer. <i>Situatie</i> Naast de Rijkswegen en de spoorlijn zorgen ook de provinciale en lokale wegen voor een versnippering van het landschap binnen de Renkumse Poort. De lijnobjecten vormen een barrière voor plant- en diersoorten waardoor uitwisseling tussen de verschillende natuurgebieden nauwelijks plaatsvindt. Daarnaast laat de veiligheid en doorstroming van de verschillende wegen te wensen over. Het is essentieel dat het versturende effect van de wegen door geluid, licht en fijnstofemissies geminimaliseerd worden. De maximum snelheid van de lokale wegen ligt nu merendeels op 80 km per uur en zijn onverharde en halfverharde wegen voor iedereen vrij toegankelijk. <i>Maatregelen</i> 1 Plan van aanpak tegengaan barrierewerking wegnnet in de Renkumse Poort 2 Diverse maatregelen: aanleg faunapassages N225, 224 e.d, wegen afwaarderen tot 60 km/u (N224, N225, N782, Wolfhezerweg etc., instellen bestemmingsverkeer half- en onverharde wegen, behoud van zandwegen, opwaarderen vermijden 3 Passeerbaarheid spoorlijn vergroten, ondanks verhoging van de snelheid
PMJP prestatie	2	pm: x faunapassages pm: xx km afgewaardeerd
Kosten	1-2 3	pm € 500.000
Kostenverdeling	2 3	pm EU: 25%, Provincie 12.5%, Gemeente 12.5%, ProRail 50%
Trekker		Provincie Gelderland (1 en 2), Prorail (3)
Overige actoren		Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Waterschap Vallei en Eem, diverse gemeenten, Prorail, particuliere landeigenaren en overige betrokkenen
Eigendom, beheer en onderhoud		Provincie Gelderland (provinciale wegen 2), gemeenten (gemeentelijke wegen) en Prorail (6)
Planning		2010 (1), 2011-2013 (2-3),

Deelgebied		Renkumse Poort
Projectnaam		Recreatie(routes) in de Renkumse Poort
Bijdrage PMJP doelen		1.6, 3.1, 3,2
Beschrijving		<i>Visie</i> Overheden, gebiedspartijen en particulieren dragen actief bij aan een landelijk gebied met hoge waarden voor natuur en water, ruimte voor recreatie, mogelijkheden voor nevenactiviteiten in de agrarische sector en aangenaam wonen en werken. Recreatie heeft binnen de Renkumse Poort een belangrijke plaats ingenomen. Door de aanleg van fiets- en wandelpaden, het realiseren van ommetjes en de toevoeging van informatie/ educatie en kunst is (de geschiedenis van) het gebied zichtbaarder en beleefbaarder geworden. <i>Situatie</i> De Renkumse Poort ligt centraal tussen het Nationaal Park de Hoge Veluwe en het rivierengebied. Het landschap is door het agrarische gebruik, de bebouwing, (voormalige) industrieën en het bestaande wegennet door de jaren heen plaatselijk versnipperd geraakt. Naast het versnipperde landschap is door het ontbreken van aaneengesloten routenetwerken de beleving van de Renkumse Poort niet optimaal. Afgelopen jaren zijn al diverse acties ondernomen om de kwaliteit van de Poort te verbeteren. <i>Maatregelen</i> 1 Aanleg fiets- en wandelroute(s) door de Renkumse Poort met behulp van moderne technieken 2 Realiseren van ommetjes vanuit de (stads)kernen 3 Plaatsen van 'zichtbare' kunst in de Renkumse Poort
PMJP prestatie		pm: xx km routes
Kosten	1 2 3	pm, € 34.000 ILG contract Natuurmonumenten (aanleg fiets- en wandelroute(s)) pm € 100.000 / kunst in de Renkumse Poort
Kostenverdeling	1 2 3	Aanleg fietst- en wandelroute(s), Natuurmonumenten X% (ILG) , pm bijdrage andere partners pm Provincie bijdrage uit wegen
Trekker		Natuurmonumenten (1), PM
Overige actoren		Projectgroep, diverse gemeenten, provincie Gelderland, Staatsbosbeheer, Het Geldersch Landschap, waterschap Vallei en Eem, particuliere landeigenaren en overige betrokkenen
Eigendom, beheer en onderhoud		pm
Planning		2010 (1), pm (2 en 3)

DHV B.V.

BIJLAGE 3 Provinciaal MeerJaren Programma Vitaal Platteland (PMJP) Doelen

Thema 1 Natuur

- 1.1 Realisatie EHS
- 1.2 Milieukwaliteit EHS en VHR
- 1.3 Soortenbescherming
- 1.4 Beheer binnen en buiten de EHS
- 1.5 Faunabeheer
- 1.6 Natuur- en milieu-educatie

Thema 2 Landbouw

- 2.1 Agrarische ruimte
- 2.2 Agrarische hulpbronnen

Thema 3 Recreatie

- 3.1 Recreatie om de stad: grootschalig groen
- 3.2 Landelijke routenetwerken en toegankelijkheid
- 3.3 Bevordering toeristische activiteiten

Thema 4 Landschap

- 4.1 Landschap generiek
- 4.2 Waardevolle Landschappen
- 4.3 Nationale landschappen

Thema 5 Bodem

- 5.1 Duurzaam bodemgebruik
- 5.2 Bodemsanering

Thema 6 Water

- 6.1 Sprengen en beken
- 6.2 Verbetering waterkwaliteit en nutriënten
- 6.3 Verbetering waterkwaliteit: bestrijdingsmiddelen

Thema 7 Reconstructie

Thema 8 Sociaaleconomische vitaliteit

- 8.1 Verbeteren van het voorzieningenniveau
- 8.2 Versterken van de sociale cohesie
- 8.3 Blijven wonen op het platteland
- 8.4 Werkgelegenheid op het platteland
- 8.5 Verbetering bereikbaarheid van voorzieningen en kleine kernen

BIJLAGE 4 Protocol Stuurgroep Renkumse Poort

Dit protocol is van toepassing op de Stuurgroep Renkumse Poort. Het protocol bevat onder andere bepalingen over de doelstelling, de leden, de bevoegdheden en de ambtelijke ondersteuning van de stuurgroep. Deze stuurgroep volgt het Bestuurlijk Overleg Veluwe gemeenten op. De Renkumse Poort is in het Provinciaal Meerjarenprogramma Vitaal Gelderland (PMJP) aangewezen als één van de 38 prioritaire gebiedsprocessen waarin doelen tussen 2007 en 2013 integraal worden uitgevoerd.

Gedeputeerde Staten,

besluiten

in te stellen de Stuurgroep Renkumse Poort en te bepalen dat de stuurgroep haar werkzaamheden uitvoert met inachtneming van het volgende protocol:

Artikel 1. Doelstelling van de stuurgroep

1. De stuurgroep heeft tot doel de uitvoering van projecten in het kader van het gebiedsproces Renkumse Poort te stimuleren en de onderlinge afstemming te bevorderen tussen de in de Stuurgroep vertegenwoordigde partijen en andere voor de uitvoering relevante partijen.
2. De stuurgroep adviseert GS bij de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort.
3. De stuurgroep rapporteert 2 maal per jaar over de voortgang van dit uitvoeringsprogramma en deze actualiseert jaarlijks de uitvoeringsovereenkomst, waarbij afstemming plaatsvindt met het PMJP.
4. De stuurgroep draagt zorg voor de communicatie met belanghebbende instanties, belangengroepen, bewonersorganisaties of andere doelgroepen, teneinde het draagvlak voor de uitvoering te bevorderen.

Artikel 2. Leden en voorzitter van de stuurgroep

2. De stuurgroep bestaat uit de vertegenwoordigers van de volgende instanties die op verzoek van de provincie zijn voorgedragen door de betreffende instanties:
 - een lid van het college van burgemeester en wethouders van Renkum
 - een lid van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Ede
 - een lid van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Wageningen
 - een lid van het college van burgemeester en wethouders van gemeente gemeente Arnhem
 - een lid van het dagelijks bestuur van het Waterschap Vallei en Eem Veluwe
 - een vertegenwoordiger van Natuurmonumenten
 - een vertegenwoordiger van Staatsbosbeheer
 - een vertegenwoordiger van LTO Noord
 - een vertegenwoordiger van Gelders Particulier Grondbezit
 - een vertegenwoordiger van Vitens
 - een vertegenwoordiger van Rijkswaterstaat
 - een ambtelijke vertegenwoordiger van het provinciebestuur van Gelderland
3. De provincie zorgt voor een secretaris.
4. De voorzitter wordt door de leden gezamenlijk gekozen.

Artikel 3. Bevoegdheden van de stuurgroep

1. Ter realisering van haar doel is de stuurgroep bevoegd om overleg te voeren met alle betrokken partijen, teneinde de uitvoering optimaal te laten verlopen.
2. De stuurgroep neemt geen definitieve besluiten. Besluitvorming is voorbehouden aan dagelijkse of algemeen besturen van de aan de stuurgroep deelnemende overheden.

3. Deelnemende partijen zijn zelf verantwoordelijk (tussen)producten van de stuurgroep ter kennisneming dan wel vaststelling voor te leggen aan hun bestuur.
4. Standpunten van de stuurgroep worden in het besluitvormingstraject van de aan de stuurgroep deelnemende overheden meegenomen.

Artikel 4. Openbaarheid van vergaderingen en stukken, correspondentie en archivering

1. Vergaderingen en vergaderstukken van de stuurgroep zijn openbaar tenzij de stuurgroep anders beslist.
2. De door de secretaris van de stuurgroep verzorgde correspondentie zal worden verzonden op provinciaal briefpapier van, onder vermelding van "Stuurgroep Renkumse Poort".
3. Vergaderstukken van de Stuurgroep en kopieën van de gevoerde correspondentie worden gearhiveerd ten kantore van de secretaris, volgens het daar gehanteerde officiële archiefsysteem.

Artikel 5. Communicatie namens de stuurgroep

Communicatie namens de stuurgroep naar externe partijen, waaronder de media, zal uitsluitend plaatsvinden door de voorzitter, de provinciaal vertegenwoordiger of de secretaris van de Stuurgroep.

Artikel 6. Einde van de stuurgroep

De werkzaamheden van de stuurgroep eindigen als de in het uitvoeringsprogramma geformuleerde doelen in 2013 zijn gerealiseerd, tenzij de deelnemende partijen anders bepalen.

BIJLAGE 5 Lijst met afkortingen

B&W	Burgermeester en Wethouders
DLG	Dienst Landelijk Gebied
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
GS	Gedeputeerde Staten van Provincie Gelderland
HEN	Hoogste Ecologische Niveau
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
KRW	Kaderrichtlijn Water
LOP	Landschapsonwikkelingsplan
NM	Natuurmonumenten
PMJP	Provinciaal Meerjaren Programma Vitaal Platteland 2007-2013
Poort	Renkumse Poort
Provincie	Provincie Gelderland
REVZ	Robuuste Ecologische Verbindingszone
RWS	Rijkswaterstaat
SAN	Subsidieregeling Agrarisch natuurbeheer Gelderland
SBB	Staatsbosbeheer
SN	Subsidieregeling Natuur Gelderland